

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2023

aruandeaasta lõpp: 31.12.2023

sihtasutuse nimi: Maaelu Edendamise Sihtasutus

registrikood: 90000245

tänava/talu nimi, Oru tn 21

maja ja korteri number:

linn: Viljandi linn

maakond: Viljandi maakond

postisihnumber: 71003

telefon: +372 6484064

faks: +372 6484065

e-posti aadress: mes@mes.ee

veebilehe aadress: www.mes.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	12
Bilanss	12
Tulemiaruanne	13
Rahavoogude aruanne	14
Netovara muutuste aruanne	15
Raamatupidamise aastaaruande lisad	16
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	16
Lisa 2 Raha	20
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	21
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	23
Lisa 5 Materiaalsed põhivarad	24
Lisa 6 Kapitalirent	24
Lisa 7 Kasutusrent	25
Lisa 8 Võlad ja ettemaksed	26
Lisa 9 Eraldised	28
Lisa 10 Tingimuslikud kohustised ja varad	29
Lisa 11 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	30
Lisa 12 Netotulu finantsinvesteeringutelt	30
Lisa 13 Tulu ettevõtlusest	31
Lisa 14 Muud tulud	32
Lisa 15 Jagatud annetused ja toetused	32
Lisa 16 Mitmesugused tegevuskulud	32
Lisa 17 Tööjõukulud	33
Lisa 18 Muud kulud	33
Lisa 19 Seotud osapooled	33
Aruande allkirjad	35
Vandeauditori aruanne	36

TEGEVUSARUANNE

Sihtasutuse tegevuse eesmärgid on toetada ja elavdada Eesti maapiirkondade ettevõtlust, luua paremaid võimalusi kapitalile ligipääsuks ning tõsta maapiirkondade ettevõtjate konkurentsivõimet. Eesmärkide täitmiseks mitmekesistab sihtasutus finantseerimisvõimalusi ettevõtluse arendamiseks, toetab maapiirkonna tasakaalustatud arengut, kujundab maaelu mainet ja aitab seeläbi luua maal paremaid elutingimusi. Maaelu Edendamise Sihtasutus on isemajandav eraõiguslik juriidiline isik. Sihtasutuse 2023. aasta tegevus toimus nõukogu kinnitatud tegevuseesmärkide ja eelarve alusel.

Tegevusaruanne kajastab majandusaasta tegevust kaheksa alaosana:

1. käendustegevus,
2. laenutegevus,
 - 2.1. laenamine sihtasutuse omakapitalist,
 - 2.2. sihtfondide haldamine,
3. nõuandeteenuste pakkumine,
4. tegevus riigi antavate ülesannete täitjana,
5. maaelu maine kujundamine,
6. arendustegevus,
7. töökeskkond ja töötajad,
8. ülevaade jätkusuutliku ja vastutustundliku tegevuse põhimõtete järgimise kohta.

Aruandeaasta tulemiks kujunes 3 708 535 eurot.

1. Käendustegevus

Sihtasutuse 2023. aasta käendustegevus toetus sihtasutuse põhikirjale, 2023. aasta tegevuseesmärkidele ja eelarvele, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ja mittetulundussektori võlakohustuste käendamise korrale (käenduste kava) ja väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate (sh mikroettevõtjate) ning suurettevõtjate Ukraina kriisi laenukäenduse menetlemise korrale. Käenduste eesmärk on sihtasutuse kapitali toel lihtsustada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääsu rahalistele vahenditele.

Käendusportfelli suurus seisuga 31. detsember 2023 oli 85,3 miljonit eurot (31. detsember 2022 seisuga 89,0 miljonit eurot). Käendusportfell vähenes 4,2%. Sihtasutuse poolt käendatud laenude jääkväärtus oli 149,3 miljonit eurot, 1,2% vähem kui 2022. aastal (2022. aastal 151,1 miljonit eurot). Mahu vähenemise põhjuseks oli ebastabiilne makromajanduslik keskkond ja eksporditurgudel nõudluse vähenemine, mis tõttu paljud investeringuplaanid peatati ajutiselt ja nõudlus investeerimislaenude järele oli tavapärasest väiksem. Käendusportfelli suhe tagatud laenude jääki oli 2023. aastal 57,1% (2022. aastal 58,9%).

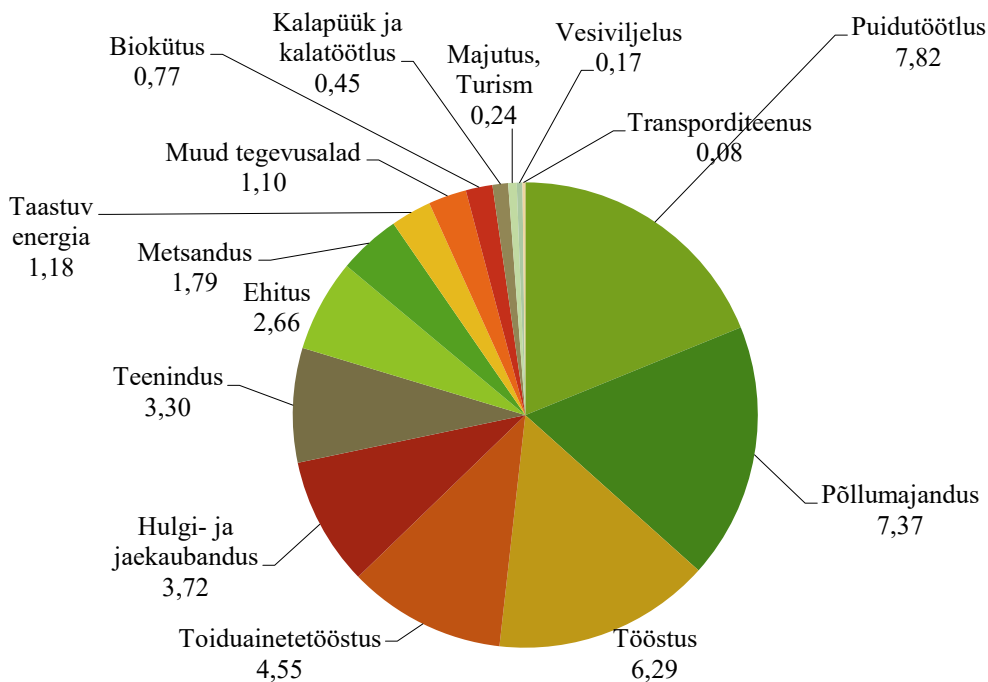
Käendustegevus võimaldas ettevõtjatel 2023. aastal saada krediidasutustelt laene summas 72,11 miljonit eurot (2022. aastal 61,74 miljonit eurot). Finantseerimisasutustele anti uusi käendusi 41,49 miljoni euro ulatuses, 15% rohkem kui 2022. aastal (2022. aastal 35,27 miljonit eurot). Sõlmiti 305 käenduslepingut (2022. aastal samuti 305 käenduslepingut). Keskmise käenduste osakaal 2023. aastal väljastatud laenude mahust moodustas 57,5% (2022. aastal 57,1%). Käenduse keskmine suurus lepingu kohta oli 136,0 tuhat eurot ja suurenes aastaga 17,6% (2022. aastal 115,6 tuhat eurot). Keskmise käendusportfelli tootlus oli 3,34% (2022. aastal 3,44%).

2023. aastal anti käendusi 223 ettevõttele (2022. aastal 246 ettevõttele), kus töötas ligikaudu 2770 töötajat. Ettevõtetest 154 (69%) olid mikroettevõtjad, 60 (27%) väikeettevõtjad ja 10 (4%) keskmise suurusega ettevõtjad.

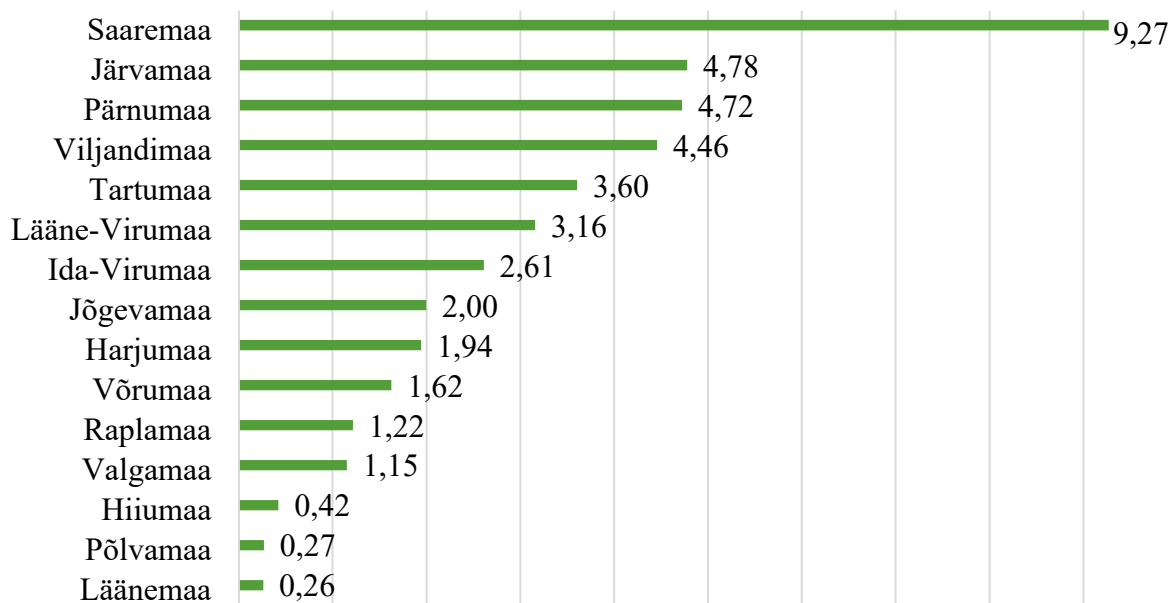
Ukraina kriisi laenukäendus väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele (sh mikroettevõtjatele) ning suurettevõtjatele meede lõppes 31.12.2023. Ukraina kriisi laenukäenduse lepinguid 2023. aastal ei sõlmitud.

Sihtasutus tegi käenduste osas 24 otsust vähese tähtsusega abi andmise kohta, kokku 163 817 euro ulatuses, riigiabi 2023. aastal ei antud (2022. aastal 28 otsust, riigiabi ja vähese tähtsusega abi kokku 93 462 eurot).

Joonistel 1 ja 2 on kajastatud 2023. aastal sõlmitud käenduslepingute käenduskohustuse summaarne jaotus tegevusvaldkondade ja maakondade kaupa.

Joonis 1. Käenduskohustuse jaotus tegevusvaldkondade kaupa (miljonites eurodes)

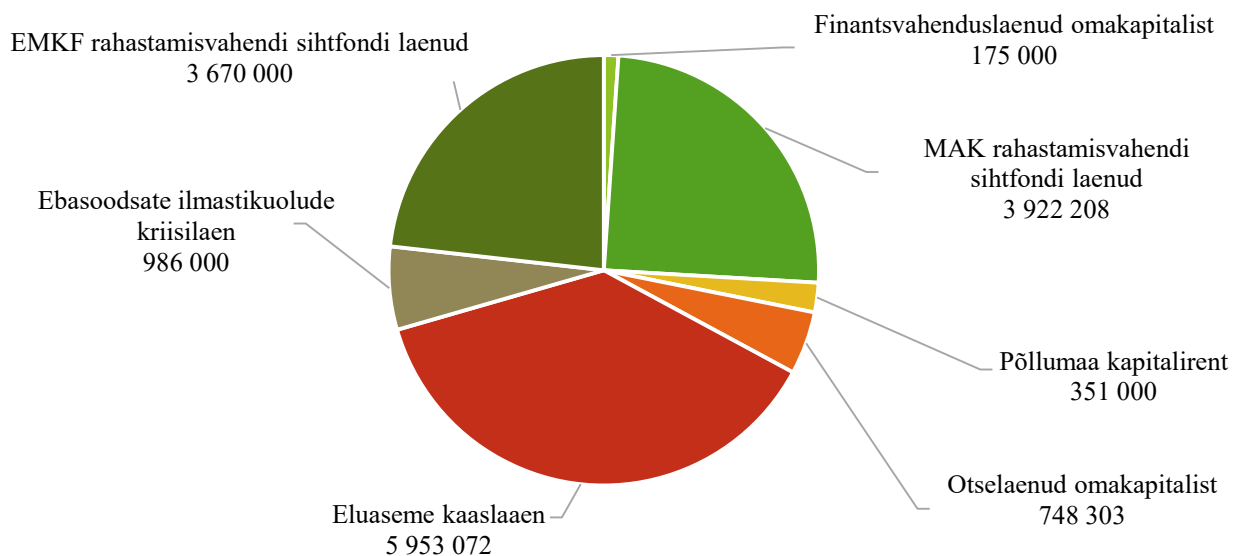
Joonis 2. Käenduskohustuse jaotus maakonniti (miljonites eurodes)

2. Laenutegevus

2023. aasta laenutegevus toetus sihtasutuse põhikirjale, 2023. aasta tegevuseesmärkidele ja eelarvele ning laenu taotlemise ja taotluse menetlemise korrale (laenamise kava). Laenutegevuse eesmärgiks on hõlbustada väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ligipääsu kapitalile ning parandada eraisikute ligipääsu kapitalile kodu rajamiseks maapiirkonda. Sihtasutus lähtus laene andes laenutoodete sihtrühmadest.

Laene väljastati sihtrühma ettevõtjatele ning eraisikutele juhul, kui laenamisel esines turutõrge. Sihtasutus väljastas laene nii omakapitalist kui ka finantskorraldusvahendite sihtfondidest. Kokku anti 2023. aastal laene summas 15,81 miljonit eurot ning sõlmiti 154 uut laenulepingut (2022. aastal summas 19,59 miljonit eurot ja 116 laenulepingut). Laenuõudluse vähenemise põhjustas intressimäärade märkimisväärne tõus ning ebastabiilne makromajanduslik keskkond.

Laenuportfell kahanes aastaga 6,4%, 133,82 miljoni euroni (2022. aastal 143,0 miljonit eurot). Joonisel 3 on esitatud 2023. aastal väljastatud laenud laenutoodete kaupa.

Joonis 3. 2023. aastal väljastatud laenud laenutoodete kaupa (eurodes)

Sihtasutus tegi laenude osas 32 otsust riigiabi ja vähese tähtsusega abi andmise kohta, kokku summas 136 786 eurot, millest riigiabi moodustas 88 034 eurot ja vähese tähtsusega abi 48 752 eurot (2022. aastal 15 otsust, kokku 128 150 eurot).

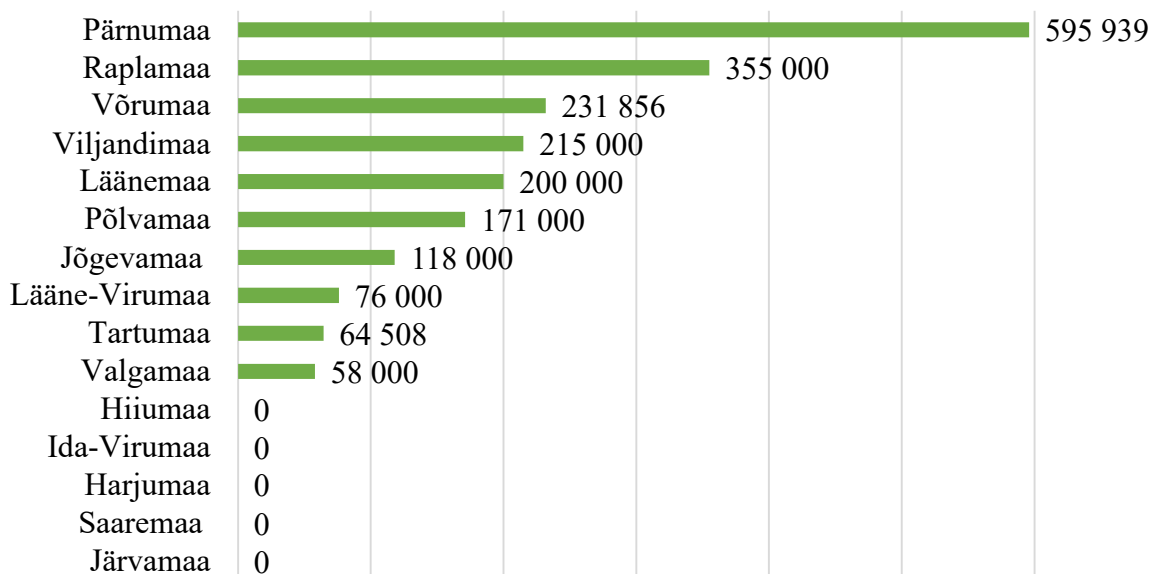
2.1 Laenamine sihtasutuse omakapitalist

Sihtasutuse omakapitalist laenati 2023. aastal 8,21 miljonit eurot.

Krediidi- või finantseerimisasutuste kaudu antava laenu sihtrühm on pangad, kellel ei ole otstarbekas kaasata ettevõtluslaenu andmiseks vahendeid rahvusvahelistelt finantsturgudelt, kuna seal pakutavad summad on liiga suured. Nimetatud laene taotletakse sihtotstarbeliselt ja edasilaenamisel on lisatav marginaal lõppkliendile maksimaalselt 5%. Krediidi- ja finantseerimisasutuste kaudu laenati 0,18 miljonit eurot (4,1% omakapitali laenudest).

Ettevõtjatele ja MTÜ-dele laenati omakapitalist 1,73 miljonit eurot ja põllumaa kapitalirendi lepingute alusel 0,35 miljonit eurot.

Joonisel 4 on esitatud ettevõtjatele ja MTÜ-dele antud omakapitali laenu jaotus maakondade lõikes 2023. aastal.

Joonis 4. Omakapitali laenude jaotus maakondade lõikes (eurodes)

Seoses 2023. aasta erakorralistest ilmastikuoludest põhjustatud raske majandusliku olukorraga põllumajandussektoris ning sektori ajutiste makseraskuste leevendamiseks, kinnitas sihtasutuse nõukogu 03.11.2023 laenumeetme „Ebasoodsate ilmastikuolude kriisilaen“ (kriisilaen). 2023. aastal sõlmiti 13 kriisilaenu lepingut, kokku summas 986 000 eurot.

Meede Põllumaa kapitalirent (*sale- and lease-back*) väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele võimaldab põllumajandustootjatel käibevahendite puuduse leevendamiseks oma maa sihtasutusele müüa, see rendilepingu alusel taas kasutusse võtta ning rendimaksete tasumisega tagasi osta. 2023. aastal sõlmiti 5 põllumaa kapitalirendilepingut, kokku summas 0,35 miljonit eurot. Seisuga 31.12.2023 on põllumaa kapitalirendilepingutega renditud 2195 hektarit põllumaad. Juhatus 24.07.2023 otsusega nr 24 peatati ajutiselt meetmes „Põllumaa kapitalirent (*sale-and lease-back*) väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele“ uute taotluste vastuvõtmine ja menetluses olevate taotluste menetlemine kuni regionaalministrilt suunise saamiseni põllumaa kapitalirendi tingimuste kohaldamise osas.

Eluaseme kaaslaenu eesmärk on kapitalile ligipääsu parandamine eraisikutele kodu rajamiseks maapiirkonda. Laenu abil leevendatakse maapiirkonnas asuva kinnisvara madalast tagatisväärtusest tulenevat probleemi. Laenu sihtgrupp on maal elavad ja linnadest maale elama asuvad inimesed. MES nõukogu 5.11.2021. otsusega kinnitati meetme „Eluaseme kaaslaenu krediidiasutusega“ tingimused. Koostöös pankadega anti kaaslaenu kahes Eesti piirkonnas, Kagu-Eestis Põlva-, Võru- ja Valgamaal ning Ida-Virumaal. Sihtpiirkonnaks olid kuni 1000 elanikuga asustusüksused. Vabariigi Valitsus toetas 17.11.2022 toimunud istungil Maaeluministri ettepanekut kaaslaenu sihtpiirkonna laiendamise kohta. Nõukogu 09.12.2022 otsusega muudeti eluaseme kaaslaenu meetme tingimusi ning laiendati meetme sihtpiirkonda. Vabariigi Valitsuse poolt toetatud sihtpiirkonna määratluses jäid eluaseme kaaslaenu piirkonna laiendamisel välja need piirkonnad, kus elamute mediaan tehingu hind ja palgatöötaja keskmine brutosissetulek oli 2021. aastal üle Eesti keskmise. Sihtpiirkonnast jäid välja Harjumaa, Tartu linn, Luunja vald, Kambja vald, Kohila vald ning asustusüksused, kus on registreeritud üle 1000 elaniku. 2023. aastal sõlmiti 91 eluaseme kaaslaenulepingut, kokku 5,95 miljoni euro ulatuses.

2.2. Sihtfondide haldamine

Sihtasutus valitseb finantskorraldusvahendeid sihtasutuse põhikirja punkti 2.2.2 alusel oma varast lahus ega seo finantskorraldusvahendi rakendamist oma vara arvel tehtava tehinguga.

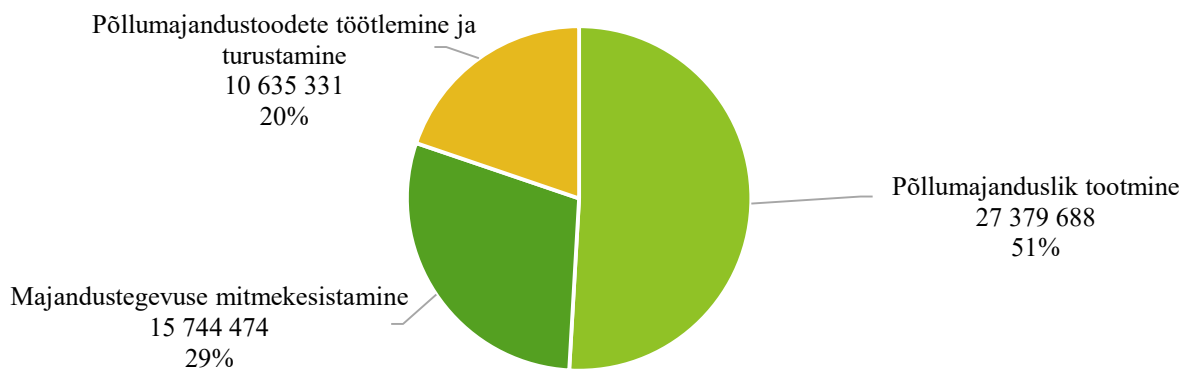
Sihtasutus on sõlminud Maaeluministeeriumiga sihtfondide haldamiseks rahastamislepingud. Lepingutest tulenevalt on sihtasutuse ülesandeks laenu taotluste menetlemine, taotlejate krediitvõimelisuse hindamine, laenude vormistamine, pantide seadmise korraldamine, laenude väljastamine, monitooring ja laenulepingute haldamine, samuti iga-aastane laenuportfelli audit ning hinnangute andmine laenuportfelli väärtusele ja kvaliteedile.

Sihtasutusel on finantskorraldusvahendite haldamise eest õigus valitsemistasule, mille arvelt kaetakse finantskorraldusvahendite rakendamise kulud.

Sihtasutus valitseb kuut kalanduse sihtfondi. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi 10.10.2023 otsusega nr 6.9-20/45 suurendati „Kalatöötlemisega alustavate või tegelevate ettevõtete pikaajalise investeerimislaenu“ sihtfondi eelarvet 3,67 miljoni euro võrra 7,15 miljoni euroni. Seisuga 31.12.2023 oli kalanduse sihtfondide laenuportfelli suuruseks 11,3 miljonit eurot, kehtivaid laenulepinguid 36. Aasta jooksul sõlmiti 1 uus laenuleping summas 3,67 miljonit eurot.

9. aprillil 2021 jõustunud rahastamislepingu nr 10 muutmise lepinguga nr 81 suurendati sihtfondi eelarvet Euroopa Taastekava vahenditest 15 miljoni euro võrra 54,46 miljoni euroni. Seisuga 31.12.2023 oli sihtfondi tehtud sisse makseid kokku summas 52,56 miljonit eurot, 2023. aastal sihtfondi täiendavaid sisse makseid ei tehtud.

Maaelu arengukava (MAK) rahastamisvahendist on kokku väljastatud laene summas 53,76 miljonit eurot. 2023. aastal sõlmiti sihtfondist 30 laenulepingut kokku summas 3,92 miljonit eurot. Fondi tagasilaekunud summadest anti laene summas 2,72 miljonit eurot ja taastekava vahenditest summas 1,2 miljonit eurot. Laenude jagunemine meetmete kaupa on kujutatud joonisel 5.

Joonis 5. MAK-i sihtfondist välja antud laenud meetmete lõikes (eurodes)

COVID-19 rahastamisvahendist 2023. aastal uusi laene ei antud, laenuportfelli suurus seisuga 31.12.2023 oli 59,76 miljonit eurot, kehtis 289 laenulepingut. COVID-19 kriisimeetmete laenufondist tehti riigile 2023. aastal tagasimakseid summas 6,85 miljonit eurot.

3. Nõuandeteenuste pakkumine

Maaelu Edendamise Sihtasutuse osana töötas põllu- ja maamajanduse nõuandeteenistus alates 1. juulist 2015 kuni 31. detsembrini 2023. Nõuandeteenistus pakkus maapiirkondade ja väikelinnade ettevõtjatele nõustamisteenuseid neile olulistes valdkondades Maaelu Edendamise Sihtasutuse ja Maaeluministeeriumi (Regionaal- ja Põllumajandusministeerium) vahel sõlmitud käsunduslepingu nr 180 alusel.

Nõuandeteenistust käsitleti eraldiseisva majandusüksusena, millel oli oma eelarve. Nõuandeteenistuse tegevust planeeris ja nõustas nõukoda, kuhu kuulusid Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi, põllumajandustootjate, teadusasutuste jt huvitatud osapoolte esindajad.

2023. aastal sõlmiti käsunduslepingu nr 180 alusel 3905 nõustamislepingut. Nõustamisteenuste kogumahust moodustas valdkondlikult suurima osa toetuste taotlemise alane nõustamine, millele järgnesid loomakasvatus ja metsamajandus.

MES koondas töölepingu alusel töötanud 12 konsulenti alates 01.11.2023, lõpetas 21 konsulendi raamlepingud alates 30.09.2023, 29 konsulendi käsunduslepingud lõppesid käsundusleping nr 180 lõppemise tõttu 31.12.2023.

Nõuandeteenustest saadud müügitulu moodustas 2023. aastal 1 857 815 eurot.

MES tegevus nõuandeteenuse osutajana lõppes 31.12.2023.

4. Sihtasutuse tegevus riigi poolt antavate ülesannete täitjana

Riigivaraseaduse tähendusest tulenevalt on MES riigi sihtasutus. Tulenevalt 1. jaanuaril 2022. aastal jõustunud riigivaraseaduse uuest redaktsioonist, muutusid sihtasutuse jaoks seni kehtinud nõuded seoses osaluste raporteerimisega, mis on oluliseks sisendiks osaluste valitsemise koondaruande koostamisel.

Vabariigi Valitsus kiitis 9. aprillil 2020 heaks plaani sihtasutuste arvestusteenuste konsolideerimise kohta Riigi Tugiteenuste Keskusesse (RTK). Keskuste arvestusteenuste korraldus on reguleeritud riigivaraseadusega §79. MES arvestusteenuste üleminek toimus 01.01.2023 arvestusteenuste konsolideerimise ajaplaani alusel.

2023. aasta teises pooles jõustunud Tartu Ringkonnakohtu otsuse järgi tegutseb sihtasutus krediidiotsuseid tehes kui haldusmenetleja ja sihtasutuse krediidi andmise otsused on haldusaktid. Sihtasutus kohandas krediidiotsustega seotud tegevusi ja viis need vastavusse haldusmenetluse põhimõtetega.

Riigikogu võttis 2020. aastal vastu 2020. aasta riigi lisaelarve seaduse. Lisaelarve seadusega sooviti meedet „Põllumaa kapitalirent“ pakkuda koroonaviiruse levikust tingitud likviidsusprobleemide ületamiseks ja kriisi negatiivsete mõjude leevendamiseks. Vabariigi Valitsuse korralduses ja regionaalministri otsuses on sihtasutuse sihtkapitali suurendamine seotud bio- ja maamajanduse edendamisega laenukaenduste ja põllumajandusmaa kapitalirendi vormis. MES nõukogu kinnitas kapitalirendi meetme, mille eesmärk on kapitalile ligipääsu parandamine väikese- ja keskmise suurusega (sh mikroettevõtjale) ettevõtjale. 2023. aasta juulikuus peatas sihtasutus meetme „Põllumaa kapitalirent“ taotluste vastuvõtmise kuni Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumilt uue suunise saamiseni.

MES nõukogu otsustas 11.08.2023 jätkata pilootprojekti „Eluaseme kaaslaen krediidasutusega“ (pilotprojekt) pakkumisega Maaelu Edendamise Sihtasutuse omavahendite arvelt kuni 31.12.2023; esitada Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile ettepanek taotleda laenumeetme „Eluaseme kaaslaen krediidasutusega“ allahindluste reservi moodustamiseks vahendeid riigieelarvest või sihtasutuse hallatavatest sihtfondidest; esitada Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile ettepanek algatada maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muutmise seoses eluaseme kaaslaenu meetmega. Sihtasutus pöördus 29.08.2023 Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poole ettepanekuga taotleda pilootprojekti allahindluste reservi moodustamiseks vahendeid riigieelarvest või sihtasutuse hallatavatest sihtfondidest ja algatada maaelu- ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muutmise ning palus ministeeriumi seisukohta pilootprojekti jätkamise osas 2024. aastal. Ministeerium andis

28.11.2023 suunise meetmega „Eluaseme kaaslaen krediidasutusega“ jätkamiseks. Ministeeriumi hinnangul on kaaslaen väga oluline instrument maapiirkonnas turutõrke leevendamiseks ning seda nähakse pikaajalise teenusena. Turutõrke vähendamine aitab kaasa nii „Eesti 2035“ kui „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava (PõKa) aastani 2030“ eesmärkide täitmisele toetades muuhulgas PõKa 2030 visiooni „maal on hea elada“.

5. Maaelu maine kujundamine

Maaelu Edendamise Sihtasutus tunnustas 2023. aastal maapiirkondade ettevõtjaid ja inimesi, kes on andnud tähelepanuväärse panuse põllumajanduse ja maaelu arendamiseks ning olnud oma tegevusega teistele eeskujuks. Välja anti parima lihavesikarjakasvataja, parima piimakarjakasvataja, parima taimekasvataja ning maamajanduserialade parima õppejõu ja õpilase aunimetused.

Eesti Maaülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli maamajandusega seotud õppekavade üliõpilastele ühekordse õppetootuse määramise raames maksti toetust kahele Eesti Maaülikooli üliõpilasele.

Maapiirkondade ettevõtluse elavdamiseks ja maakogukonna sidusaks arendamiseks osaleb sihtasutus koostööprojektides, mis aitavad tõsta maaelu mainet. Sihtasutusel olid koostöölepingud näiteks MTÜ-ga Eesti Leader Liit, Eesti Talupidajate Keskliit ja SA Junior Achievement Eesti.

Sihtasutuse esindajad on liikmed erinevates komisjonides ja nõukogudes.

6. Arendustegevus

Maaelu Edendamise Sihtasutuse strateegiakava on kinnitatud aastateks 2020-2030. Strateegia on aluseks sihtasutuse aastapõhiste tegevuskavade ja eelarvete koostamisel.

Sihtasutus juurutas 2023. aastal kvaliteedijuhtimissüsteemi 9001 põhimõtted ja omandas vastava sertifikaadi, sertifitseerijaks oli Metrosert AS. Juhtimissüsteemi käsitusala on finantsvahendite kättesaadavuse parandamine, maapiirkonna tervikliku elu- ja ettevõtluskeskkonna kujundamine. Kvaliteedijuhtimissüsteemi põhimõtete rakendamise raames kaardistati ja uuendati sihtasutuse põhi- ja tugiprotsesside kirjeldusi ning parendati tööprotsesse. Missioonist, visioonist ja eesmärgist tulenevalt sõnastati meeskonnaga põhiväärtused, kaardistati huvigrupid, riskid ning sõnastati eesmärgid. Sihtasutus lähtub teenuse osutamisel põhimõtetest: avatus ja ausus; hea kliendikogemus; märgatav mõju, selleks edendab sihtasutus maapiirkonnas ettevõtluskeskkonda, soodustab töökohtade ja elanike arvu kasvu, oma tegevuses võtab sihtasutus arvesse ja rakendab keskkonna-, sotsiaalseid- ja juhtimistegureid (ESG) nii põhitegevustes (finantseerimine, nõustamine, tunnustamine) kui administratiivsetes tegevustes ning pöörab tähelepanu ressurside otstarbekale kasutamisele.

2023. aastal töötasid MES ja Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA) koostööprojektina välja e-PRIA arenduse, mille raames saavad need kliendid, kes soovivad laenu taotleda maaelu arengukava 2014-2020 (MAK), Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi 2014-2020 (EMKF) või Euroopa Kalandusfondi 2007-2013 (EKF) rahastamisvahendist, esitada laenu taotluse e-PRIA iseteeninduskeskkonna kaudu. Loodud arendus muudab kliendi jaoks lihtsamaks ja mugavamaks taotluse esitamise, parandab MES-i laenumetmete kohta info leidmist ja suurendab taotlejate arvu ning aitab soodustada rahastamisvahendite kasutamise aktiivsust. Taotluste vastuvõtmine läbi iseteeninduskeskkonna avati 08.01.2024.

MES töötas 2023. aastal välja MES brändi strateegia, kontseptsiooni ja visuaalse identiteedi, sealhulgas loodi uus koduleht, logo ja tunnusgraafika. MES-i tunnuslause on „Elava elu heaks maal“. Tunnuslausel on mitmetasandiline tähendus: elada kogu elu maal- töö ja kodu on maapiirkonnaga seotud, aga ka elav elu kui arenev ja toimekas elu.

2023. aasta lõpus töötas MES välja kliendirahulolu küsitluse, võttes aluseks soovitusindeksi meetodi Net Promoter Score (NPS) põhimõtteid. Tagasiside kogumisega alustati 2024. aastal.

7. Töökeskkond ja töötajad

Seisuga 31. detsember 2023 oli töölepingu alusel töötavaid töötajaid 17.

MES nõuandeteenistus toimus üleriigilise struktuuriga nõuandesüsteemi osana. Seoses nõuandesüsteemi ümberstruktureerimisega lõpetati tööleping 12 konsulendi ametikohal töötava töötajaga alates 01.10.2023.

Juhatuse koosseisus 2023. aastal muudatusi ei toimunud.

Nõukogu koosseis muutus 2023. aastal ühel korral: tagasi kutsuti viis ja määrati viis liiget. Sihtasutuse nõukogus oli 31. detsembri 2023 seisuga 10 liiget.

Sihtasutuse töötajatele teadmiste ja oskuste täiendamine toimus juhendamiste ja koolituste käigus. Koolitusvajadused selgitati välja arenguvestluse tulemusena. 2023. aasta jooksul viidi läbi 24 koolitust, muu hulgas andmekaitse- ja kestlikkuse teemalised koolitused ning tehisintellekti kasutusalasid tutvustavad koolitused. Töötajate seas viidi läbi tagasisideuuring 360 kraadi töötajate hindamise põhimõtete alusel. Tagasiside küsitluse eesmärk oli läbipaistvuse tagamine organisatsioonikultuuris ning aastavestlusteks sisendi kogumine.

8. Ülevaade jätkusuutliku ja vastutustundliku tegevuse põhimõtete järgimise kohta

Euroopa Liidu Rohelises kokkuleppes (EU Green Deal), seatakse eesmärgiks kliimaneutraalsuse saavutamine 2050. aastaks. Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) strateegiakava hõlmab otsetoetusi ja turumeetmeid kui ka maaelu arengu investeeringutoetusi. Perioodi 2023-2027 strateegiakavas on olulisel kohal keskkonna- ja kliimakaitse ning maapiirkondade sotsiaalmajandusliku olukorra parandamine.

Maaelu Edendamise Sihtasutus võtab arvesse ning rakendab keskkonna-, sotsiaalseid- ja juhtimistegureid (ESG) nii põhitegevustes (finantseerimine, nõustamine, tunnustamine) kui administratiivsetes tegevustes.

2023. aastal oli sihtasutuse eesmärgiks eelkõige ESG regulatsioonidega tutvumine, teabe kogumine ning mõjukohtade kaardistamine. 2024. aasta eesmärkideks on ESG- ja kliimarisikade kaardistus, kasvuhoonegaaside jalajälje arvutamine, kestlikkuse aruande koostamine .

Jätkusuutlikkuse tegevuspõhimõtted hõlmavad:

Keskkonnameetmeid (kliimamuutused, loodusressursside kasutamine, saaste ja jäätmed, keskkonnavalused võimalused), sotsiaalmeetmeid (töäjõud, teenuse vastutus, huvigruppide kaasatus, sotsiaalsed võimalused), juhtimismeetmeid: sihtasutuse juhtimine ja kultuur.

Maaelu Edendamise Sihtasutus ei seadnud 2023. aastaks mõõdetavaid eesmärke keskkonna, sotsiaalsete ja juhtimisteede haldamiseks. 2023. aastal rakendati jätkusuutlikkuse põhimõtteid järgnevalt:

Keskkonnameetmed

MES nõuandeteenistuse missioon on nõuande kaudu arendada jätkusuutlikku põllu- ja maamajandust Eestis. Nõustamisteenuse üheks valdkonnaks on ettevõtjatele erinevate nõuete selgitamine ja tegevuse vastavusse viimise nõustamine. Valdkonna kaudu on ühendatud ÜPP toetuste maksmine maakasutuse, põllumajandustootmise ja põllumajandusliku tegevusega seotud nõuete järgimisega. Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded (KPK) on kehtestatud Maaeluministri 14.01.2015 määrusega nr 4 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded“. Keskkonna, kliimamuutuste, maa hea

põllumajandusseisundis hoidmise, rahva-, looma- ja taimetervise ning loomade heaolu nõuete osas nõustasid konsulendid kliente 2023. aasta 50 korral.

Nõuandeteenistuse põhieesmärgiks on tagada nõustamine, täiendkoolituse ja teabe levitamine põllumajanduse ning maaelu valdkonnas. Sihtasutus on riigihanke 222076 „Teadmussiirde pikaajaline programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas“ konsortsiumi liige alates 31.03.2021, programm kehtis kuni 30.06.2023. Programmi raames viidi 2023. aastal läbi sihtgrupile suunatud koolitusi, õpiringe ja infopäevi.

MES andis 2023. aastal välja aunimetused parim taimekasvataja, parim piimakarjakasvataja ning parim lihasekarjakasvataja. Kandidaatide valimise kriteeriumites olid olulise kaaluga keskkonna- ja loodussõbralikkus ning jätkusuutlikkus.

Eesti maaelu arengukava 2014-2020 (MAK) rahastamisvahendist ja Euroopa Merendus- ja kalandusfondi 2014-2020 (EMKF) rahastamisvahendist finantseerib sihtasutus kavandatavaid investeeringuid, mis on jätkusuutlikud kuid ei leia turult piisavalt rahastamisallikaid. MAK rahastamisvahend toetab Euroopa struktuuri ja investeerimisfondide ja ühtse strateegilise raamistiku eesmärgi: väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ja põllumajandussektori ning kalandus- ja vesiviljelussektori konkurentsivõime suurendamine; keskkonnahoid ja keskkonnakaitse ning ressursitõhususe edendamine; kestva ja kvaliteetse tööhõive edendamine ja tööjõu liikuvuse toetamine. EMKF rakenduskava prioriteetsed eesmärgid on arendada kalanduseks, vesiviljeluseks ja kala töötlemiseks soodne, kestlik ja kasumlik keskkond, parandada ranna- ja siseveekalanduse majanduslikku elujõulisust, tagada ressursside optimaalne kasutamine, tõsta järelevalve efektiivsust, edendada koostööd teadus- ja arendusasutuste, haridusasutuste ja kalandussektori vahel.

2023. aastal vähenes elektrienergia tarbimine võrreldes 2022. aastaga 14%. Täiendati jäätmete liigiti kogumise süsteemi, mis võimaldab liigiti kogutud jäätmeid uuesti ringlusse võtta ning vähendada mõju kliimale ja keskkonnale.

Tööõigus

Töötervishoid ja tööohutus on kõige olulisem Euroopa liidu sotsiaalpoliitika valdkond. MES nõuandeteenistuse konsulendid nõustavad lisaks oma spetsialiseerumise valdkonnale kliente tööohutuse ja töötervishoiu valdkonnas, 2023. aastal 10 korral.

2023. aastal hoidis MES-i juhtkond fookuses töökeskkonda, jälgiti, et tagatud oleks tervislik keskkond ja tööohutus. Töötajate heaolusse panustati läbi erinevate tervist edendavate tegevuste, sealhulgas koolituste ja kaasava juhtimiskultuuri arendamisega. Olulised väärtused sihtasutuses on inimeste märkamine ja meeskonnatunde hoidmine.

Juhtimine

Sihtasutuse juhtimine on vastutustundlik ja läbipaistev, eelpool loetletud tegevuste kaudu on järgitud jätkusuutlikke tegevuspõhimõtteid juhtkonna vastutuse, õiguskuulekuse, riskijuhtimise korruptsiooni vältimise valdkondades EGS tegevuspõhimõtete määratluse alusel.

Sihtasutus võtab endale kohustuse saavutada eesmärgi ainult usaldusväärseid ja eetilisi meetodeid kasutades. Oma tegevusega soodustab sihtasutus jätkusuutlikku arengut, innovaatilist potentsiaali ning vähendab oma tegevusega negatiivse mõju avaldamist keskkonnale. Sihtasutuse jaoks on olulised väärtused: töötajate õigused, keskkonnakaitse, maapiirkonna areng, majanduslikult kuluefektiivne- ning eetiline käitumine.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	153 691 376	160 437 347	2
Nõuded ja ettemaksed	29 002 687	18 466 230	3
Kokku käibevarad	182 694 063	178 903 577	
Põhivarad			
Nõuded ja ettemaksed	109 975 590	127 032 319	3
Materiaalsed põhivarad	1 424 257	1 448 416	5
Kokku põhivarad	111 399 847	128 480 735	
Kokku varad	294 093 910	307 384 312	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	240 287	257 414	8
Eraldised	4 407 781	6 449 419	9
Kokku lühiajalised kohustised	4 648 068	6 706 833	
Pikaajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	126 698 004	143 460 666	8
Eraldised	11 429 968	9 607 478	9
Kokku pikaajalised kohustised	138 127 972	153 068 144	
Kokku kohustised	142 776 040	159 774 977	
Netovara			
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	133 206 971	133 206 971	
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	14 402 364	10 680 424	
Aruandeaasta tulem	3 708 535	3 721 940	
Kokku netovara	151 317 870	147 609 335	
Kokku kohustised ja netovara	294 093 910	307 384 312	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	1 682 564	1 447 433	11
Netotulu finantsinvesteeringutelt	4 920 360	2 108 847	12
Tulu ettevõtlusest	3 909 248	4 347 282	13
Muud tulud	310 339	274 244	14
Kokku tulud	10 822 511	8 177 806	
Kulud			
Jagatud annetused ja toetused	-96 282	-124 177	15
Mitmesugused tegevuskulud	-5 066 297	-2 627 867	16
Tööjõukulud	-1 876 048	-1 658 856	17
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-24 159	-24 484	5
Muud kulud	-51 190	-20 482	18
Kokku kulud	-7 113 976	-4 455 866	
Põhitegevuse tulem	3 708 535	3 721 940	
Aruandeaasta tulem	3 708 535	3 721 940	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	3 708 535	3 721 940	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	24 159	24 484	5
Kokku korrigeerimised	24 159	24 484	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	6 520 272	582 492	3
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-16 998 937	-8 839 006	8,9
Kokku rahavood põhitegevusest	-6 745 971	-4 510 090	
Kokku rahavood	-6 745 971	-4 510 090	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	160 437 347	164 947 437	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-6 745 971	-4 510 090	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	153 691 376	160 437 347	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

			Kokku netovara
	Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	Akumuleeritud tulem	
31.12.2021	133 206 971	10 680 424	143 887 395
Aruandeaasta tulem	0	3 721 940	3 721 940
31.12.2022	133 206 971	14 402 364	147 609 335
Aruandeaasta tulem	0	3 708 535	3 708 535
31.12.2023	133 206 971	18 110 899	151 317 870

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Sihtasutuse asutajaõigusi teostab Eesti Vabariigi Regionaal- ja Põllumajandusministeerium. Sihtasutuse eesmärk on toetada ja elavdada Eesti maapiirkonna ettevõtlust, luues paremaid võimalusi kapitalile ligipääsuks ning tõsta maaettevõtluse konkurentsivõimet. Sihtasutuse tegevust laenamisel, tagamisel, toetamisel, finantskorraldusvahendite rakendamisel ja sihtfondide haldamisel reguleerivad Euroopa Komisjoni riigiabi load, teatised, määrused ning maaelu ja põllumajandusturu- ning kalandusturu korraldamise seadus. Riigivaraseaduse tähendusest tulenevalt on Maaelu Edendamise Sihtasutus riigi sihtasutus.

Sihtasutuse tegevus finantseerijana on krediidi andmine maaettevõtjatele ja mittetulundusühingutele otse või läbi edasilaenavate institutsioonide, milleks on pangad, liisingettevõtted ja hoiu-laenuühistud. Sihtasutuse käsutuses olev raha laenatakse edasi sihtotstarbeliselt. Käesoleva aruande koostamise hetkel ei oma sihtasutus kohustust maksta finantseerimisasutuste, maaettevõtjate ja mittetulundusühingute poolt sihtasutusele tagasi makstud summasid tagasi riigieelarvesse. Sihtasutuse põhikirja kohaselt antakse sihtasutuse lõpetamise korral tema likvideerimisel järelejäädud vara üle asutajale (Eesti Vabariigile).

Sihtasutuse tegevus tagajana on käendada või garanteerida finantseerimisasutuste ees maaettevõtjate ja mittetulundussektori laene. Sihtasutuse käendus on tagatis ettevõtja ja mittetulundussektori võlakohustustele. Sihtasutuse tegevus finantskorraldusvahendite rakendajana on sihtfondide haldamine. Sihtfondide haldamisel on sihtasutusel õigus valitsemistasule, mille suurus ja finantseerimisallikas lepitakse kokku sihtasutuse ja Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi vahelistes rahastamis või halduslepingutes.

Toetustest annab sihtasutus toetusi kutseõppeasutuste maamajanduslike erialade õpilastele ja Eesti Maaülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilastele. Lisaks tunnustab sihtasutus parimaid maamajanduseriala õpilasi ja parimat õpetajat, annab välja parima piima- ja lihavesik kasvataja aunimetused ning parima taimekasvataja aunimetuse. Samuti maksab sihtasutus riigieelarve seadusest ning teistest seadustest ja määrustest tulenevaid sihtotstarbelisi toetusi ja tasusid.

Maaelu Edendamise Sihtasutuse 2023. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas raamatupidamise seaduse ja Eesti finantsaruandluse standardiga.

Eesti finantsaruandluse standard on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mida täiendab avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend. Kuna Maaelu Edendamise Sihtasutus on riigi valitseva mõju all olev sihtasutus, on ta avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendist tulenevalt riigiraamatupidamiskohustuslane ja tal on kohustus esitada saldoandmikke. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes. Peamised arvestuspõhimõtted, mida kasutati raamatupidamise aastaaruande koostamisel, on toodud allpool. Maaelu Edendamise Sihtasutuse 2023. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Äriregistri teabesüsteemis. Koostamisel on kasutatud Äriregistri teabesüsteemi vorme ja lisasid, mis osaliselt erinevad oma esitlusviisi poolest avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi arvestuspõhimõtetest.

Finantsvarad

Finantsvaradeks loetakse raha, aktsiaid, väärtpapereid, viitlaekumisi ning lühi- ja pikaajalisi laene ja nõudeid. Finantsvarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvaraga otseselt seotud tehingukulutusi. Finantsvarad on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks lähtuvalt sellest, kas vara või kohustuse eeldatav valdamine kestab kuni ühe aasta või kauem arvestatuna aruande kuupäevast.

Laene, mille tagasinõude lõpptähtaeg on pikem kui üks aasta aruande kuupäevast, kajastatakse pikaajaliste laenudena. Lühiajaliste laenudena kajastatakse lühiajalisi laene ja pikaajaliste laenude lühiajalist osa, mis kuulub tasumisele järgmisel aruandeperioodil.

Finantsvara eemaldatakse bilansist siis, kui sihtasutus kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolale üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest.

Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt väärtuspäeval, ehk päeval, mil ettevõtte saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab Maaelu Edendamise Sihtasutus omandiõiguse müüdü finantsvara üle.

Raha

Raha ning raha ekvivalentidena kajastatakse raha ja pangakontode kirjel olevaid arvelduskontode jääke krediidiasutustes ja riigikassas (välja arvatud arvelduskrediit) ning lühiajalisi või katkestatavaid tähtajalisi deposiite, millel puudub oluline turuväärtuse muutuse risk.

Sihtasutuse rahavoogude aruanne on koostatud kaudselt meetodil, mille puhul on põhitegevuse rahavoogude leidmiseks korrigeeritud tegevustulemit, elimineerides mitterahaliste tehingute mõju põhitegevusega seotud varade ning kohustiste saldode muutused. Investeeringis- ja finantseerimistegevused on kajastatud otsemeetodil.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutatehingute kajastamisel võetakse aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused hinnatakse ümber eurodesse aruande kuupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga välisvaluutakursside alusel. Aruandeperioodil ei ole sihtasutus välisvaluutas tehinguid teostanud ega saanud välisvaluutatehingutest kasumeid ega kahjumeid.

Nõuded ja ettemaksud

Nõudeid ja ettemakseid kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses (soetusväärtus miinus vajadusel tehtavad allahindlused). Iga nõude laekumise tõenäosust on hinnatud võimaluse korral eraldi. Nõuete hindamisel võetakse arvesse nii aruande kuupäevaks teadaolevaid kui ka aruandekuupäeva järgseid kui aruande koostamiseni selgunud asjaolusid, mis võivad mõjutada nõude laekumise tõenäosust. Nõuded, mille sissenõudmiseks ei ole võimalik või majanduslikult kasulik meetmeid rakendada, on hinnatud lootusetuks ning bilansist välja kantud. Nõuet loetakse lootusetuks kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude laekumiseks.

Laenude hindamine

Sihtasutus tegutseb krediidiandjate finantseerijana, mis annavad saadud finantseeringu edasi lepinguliselt määratletud klientidele. Samuti annab sihtasutus otselaene vastavalt nõukogu poolt kinnitatud laenumetmetele. Allahindlused võimalike laenukahjumite katteks seisuga 31. detsember 2023 ja 2022 on kajastatud vastavalt sihtasutuse riskide hindamise ja eraldiste moodustamise juhendis kehtestatud arvestuspõhimõtetele ning näitavad tõenäolise kahjumi hinnangulist suurust. Ebatõenäoliselt laekuvad laenud koosnevad individuaalsest allahindlusest sihtasutuse poolt otse laenusaajale antu laenudele. Laenud klassifitseeritakse nelja riskiklassi: korras, riskantne, kahtlane ja kardetav. Allahindluse taseme määramisel on arvestatud olulisi teadaolevaid tegureid, mis mõjutavad laenude tagasisaamist ning tagatise olemasolu korral selle väärtust. Lõplikud kahjumid võivad erineda antud hinnangutest. Allahindluse tegemisel arvestatakse eelkõige järgnevaid faktoreid: tagatise olemasolu ja piisavus, laenaja finants-majanduslik olukord, laenaja maksekäitumine, meetmed, mida on tarvitusele võetud probleemse kliendi finantsolukorra parandamiseks, aruandekuupäeva eelne ja järgne turu üldseisund ning sündmused.

Kulu ebatõenäoliselt laekuvate laenusummade allahindlusest kajastatakse perioodi tulemiaruarande kirjel "Mitmesugused tegevuskulud". Aruandeperioodil laekunud kuid eelnevalt allahinnatud laenuõuded ning allahindluse vähendamised kajastatakse samal kulukirjel vastukandena. Intressi mittekanvavad laenud kajastatakse nõude tekkimisel nüüdisväärtuses, vastavalt avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendis kirjeldatud diskontomääradele. Laenude ümberhindlus nüüdisväärtusesse kajastatakse tulemiaruarande kirjel "Netotulu finantsinvesteeringutelt".

Vastavalt sihtasutuse nõukogu otsusele on sihtasutuse sisemine intressimäär (baasintress) Euroopa Keskpanga poolt avaldatud Euroopa Keskpanga põhirenantseerimisoperatsioonidele kohaldatav intressimäär pluss 0,5%. Aruandeperioodil ei ole sihtasutus andnud maapiirkonna ettevõtjatele sisemisest intressimäärast madalama intressiga laene ning sihtasutuse bilansis nüüdisväärtusesse ümberhinnatud laene ja nõudeid ei ole.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Põhivaraks loetakse varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta. Põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, mittetagastatavatest maksudest ja muudest põhivara kasutuselevõtuga otseselt seonduvatest väljaminekutest. Põhivara kulumit arvestatakse lineaarmetodil, lähtudes vara majanduslikult kasulikust elueast. Kuluminormid on sihtasutuses kasutusel olevatel põhivara gruppidel alljärgnevad:

- masinad ja seadmed 33-40%;
- kontoriinventar 25-33%;
- transpordivahendid 20%;
- ehitised 2-5%;
- kunstiteosed 0%;
- maa 0%.

Tulenevalt Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendist on materiaalse ja immateriaalse põhivara, kinnisvarainvesteeringute ja bioloogilise vara arvelevõtmise piirmäär 10 000 eurot ilma käibemaksuta.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 10000**Rendid**

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina. Kapitalirendi alusel renditud vara kajastatakse bilansis vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas. Makstavad rendimaksud jagatakse finantskuluks ja kohustuse vähendamiseks. Finantskulud kajastatakse rendiperioodi jooksul. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Kapitalirendiks on müügi ja tagasirenditehingud (sale and lease back). Müügi ja tagasirenditehing sisaldab vara müümist ja sama

vara tagasirentimist müüjale. Sihtasutus teeb tagasirentimise tehinguid kapitalirendi tingimustel ja kajastab neid kui finantseerimistehinguid mitte kui ostu- müügittehinguid. Müüdüd vara jääb müüja bilanssi ning saadud raha müügihinna summas kajastatakse bilansis kapitalirendikohustisena. Lähtudes lepingusisu üliluslikkuse printsiibist, on tegemist vara tagasisel antud laenuga.

Finantskohustised

Finantskohustisteks loetakse tasumata arveid, viitvõlgasid ning lühi- ja pikaajalisi võlakohustusi ja eraldisi. Finantskohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud kohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki kohustisega otseselt seotud tehingukulutusi. Kohustised on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks lähtuvalt sellest, kas kohustise eeldatav valdamine kestab kuni ühe aasta või kauem arvestatuna aruandekuupäevast. Finantskohustised kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Finantskohustis eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud. Kõik teadaolevad finantskohustised ja eraldised kajastatakse bilansis, kui nende suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata ning nende realiseerumine on tõenäoline.

Finantskorraldusvahendi sihtfondid

Sihtasutus valitseb vesiviljelusega tegelevatele ettevõtete laenu sihtfondi (Kalanduse sihtfondi), kalanduse tootjate investeeringute kaasfinantseerimise laenu sihtfondi (Kalapüügiühistute sihtfondi), vesiviljelusega tegelevatele ettevõtete käibekapitali laenu finantseerimise sihtfondi (KFI käibelaenu sihtfond) ning Euroopa Liidu 2014-2020 finantsperioodi Eesti maaelu arengukava (MAK-i) ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (EMKF-i) vahendite baasil loodud sihtfonde.

KFI käibelaenu sihtfond moodustati Kalanduse sihtfondi tagasilaekunud maksetest vesiviljelusega tegelevate ettevõtete käibekapitali laenude finantseerimiseks. MAK sihtfondi eesmärgiks on finantseerida põllumajandustoodete tootmise ja töötlemise ning maaettevõtluse mitmekesistamise valdkonnas kavandatavaid investeeringuid ja EMKF sihtfondide eesmärgiks on finantseerida kalatöötlemise ja vesiviljeluse valdkonnas kavandatavaid investeeringuid.

Sihtasutus valitseb sihtfondide vahendeid sihtasutuse põhikirja punktis 2.2.2 sätestatu alusel. Sihtfondide vahendeid hoitakse sihtasutuse varast lahus. Sihtasutuse ülesanne on laenuaotluste menetlemine, taotlejate krediivõimelisuse hindamine, krediteerimisotsuste langetamine, laenude vormistamine, pantide seadmise korraldamine, laenude väljastamine, monitooring ja haldamine sealhulgas iga-aastane laenuportfelli audit ning hinnangu andmine portfelli väärtusele ja kvaliteedile. Sihtfondide laenudest tulenevad hüved ja riskid ei ole seotud sihtasutuse põhitegevuse tulemiga. Sihtfondide vahenditest laenugevuse korraldamiseks kasutab sihtasutus oma laenugevuses juba kehtivaid reegleid, mis on kooskõlastatud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga.

Sihtasutuse ja sihtfondide laenugevust reguleerivad dokumendid on järgmised:

sihtasutuse põhikirja; laenude ja laenuatsete teenindamise, krediidiriski jälgimise ning allahindluste ja eraldiste moodustamise põhimõtted; riskide hindamise ja eraldiste moodustamise juhend; nõuete lootusetuks tunnistamise kord; nõuete võõrandamise kord; rahaliste vahendite kasutamise kord ja arvestus.

Sihtfondide vahenditest antavate laenude kriteeriumid on fikseeritud rahastamislepingutes. Sihtfondide vahenditest antava laenu intress ei ole madalam kui krediidi- või finantseerimisasutuse laenuotsuse tingimustes või intressi määramise aluseks on krediidi- või finantseerimisasutuse antud krediidireiting või intress määratakse Euroopa Komisjoni viite ja diskontomäärade kindlaksmääramise meetodi alusel, vastavalt ettevõtja krediidireitingule ja pakutavale tagatisele. Kui laenuvõtja kohta puuduvad andmed varasemate laenude ja nende tagasimaksmise kohta või tal ei ole bilansile tuginevat krediidireitingut (näiteks tegevust alustavad ettevõtjad), tuleks baasmäärat suurendada vähemalt 400 baaspunkti võrra (sõltuvalt tagatistest) ning marginaal ei tohi kunagi olla madalam emaettevõtja suhtes kohaldatavast marginaalist.

Sihtfondide väärtuse hindamine ja vahendite tagastamise põhimõtted

Sihtfondi vara puhasväärtuse määramiseks arvutatakse sihtfondi varade väärtus, millest arvatakse maha nõuded sihtfondi vastu, mis tulenevad valitsemistasudest ja muudest sihtfondi valitsemisega seotud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poolt eelaktsepteeritud (lubatud) kuludest. Vara väärtuse määramise põhimõtete ja meetodite valikul ning kasutamisel arvestab sihtasutus lisaks õigusaktidele ja rahastamise lepingule üldist õigustatud huvi ning sihtfondi liiki, poliitikat, kehtivaid reegleid ja standardeid, samuti võimalike alternatiivsete hindamismeetodite põhimõteteid ja nende usaldusväärsust. Õiglase väärtuse (vara tõenäoline müügihind, mille eest on võimalik vahetada vara või arveldada kohustust teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelises tehingus) leidmisel teeb sihtasutus hindamise otsuse ja hindamise põhimõtted üldjuhul dokumenteeritud viitega ning neid piisava selgusega kirjalikult põhjendades.

Sihtfondide rahaliste vahendite jääk kontol (hoius) võetakse arvesse nominaalväärtuses. Debitoorse võlgnevuse õiglase väärtuse määramisel hinnatakse debitoorsed võlgnevused tõenäoliselt laekuvates summades. Kui see aga ei ole võimalik või asjakohane, siis kasutatakse teisi eelkõige üldtunnustatud meetodeid. Kinnisasja väärtus määratakse atesteeritud kinnisvarahindaja poolt antud hindamisakti alusel või muul sihtfondide tingimustes sätestatud viisil. Muu võimaliku sihtfondide vara väärtuseks on selle õiglase väärtus. Avaldatud sihtfondide vara puhasväärtus kehtib kuni järgmise puhasväärtuse avaldamiseni.

Sihtfondide vahenditest on abikõlblik ka laenude väljastamisega tekkinud kahju ja sihtfondide varade ümberhindamise kulu. Sihtfondide raames välja antud laenudest sihtasutusele tekkinud kahju hüvitamine toimub sihtfondide vahendite arvelt ka pärast sihtfondide tegevuse abikõlbliku perioodi lõppu. Kalanduse sihtfondi raames tehtavad tegevused olid abikõlblikud kuni 31. detsembrini 2015 ning Kalapüügiühistute sihtfondi raames tehtavad tegevused olid abikõlblikud kuni 30. juunini 2016. Kalanduse kui ka Kalapüügiühistute sihtfondi laekunud kõik rahalised vahendid laenati välja abikõlblikul perioodil ja seetõttu ei tekkinud sihtasutusel kohustust sihtfondi laekunud vahendite tagastamiseks. EMKF sihtfondide raames tehtavad tegevused olid abikõlblikud kuni 31. detsembrini 2023. EMKF sihtfondi laekunud kõik rahalised vahendid laenati välja abikõlblikul perioodil ja seetõttu ei tekkinud sihtasutusel kohustust sihtfondidesse laekunud vahendite tagastamiseks. MAK sihtfondi raames tehtavad tegevused on abikõlblikud kuni 31. detsember 2025.

COVID-19 kriisimeetmed

Sihtasutus sõlmis Maaeluministeeriumiga Rahastamislepingu nr 121 COVID-19 kriisimeetmete rakendamiseks. Lepinguga andis ministeerium sihtasutusele täitmiseks haldusülesande, mis seisneb COVID-19 põhjustatud koroonaviiruse levikuga seotud kriisi leevendamiseks laenu andmises, laenukäenduse käendusreservi moodustamises ja käendustasude alandamises. Kriisimeetmeid rakendatakse Vabariigi Valitsuse seaduse § 27 lõike 3 ja riigieelarve seaduse § 812 lõike 1 alusel koostatud Vabariigi Valitsuse 28.04.2020 määruse nr 31 „COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisi ja sellest tuleneva eriolukorra mõju leevendamiseks ette nähtud toetusmeetmete üldtingimused“ alusel.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Käendatud laenu riskide hindamine ja käenduskahtumite eraldiste moodustamine

Eraldis käenduskahtumite katmiseks väljendab tõenäolist kahju, mis võib tuleneda käendatava laenu mittetagastamisest laenuaaja poolt krediidiasutustele, mille tulemusena kuulub käenduse ulatuses laenu tasumisele sihtasutuse poolt. Nimetatud kahjude katteks on moodustatud eraldis.

Sihtasutuse poolt käendatud laenu hindamisel kasutatakse nelja kategooriat, kus laenu riskitase ulatub korras laenudest kuni kahjumisse kantavate laenuideni. Vastavalt laenu riskitasemele moodustatakse käenduskahtumite eraldised iga laenu kohta individuaalselt.

Riskikategooriasse paigutamise aluseks on iga käendatava laenu analüüs, mille käigus hinnatakse laenu saaja finantsmajanduslikku olukorda ja võimekust tasuda laenu põhiosa ning intressimakseid.

Tingimuslikud varad ja nende kajastamine

Tingimuslik vara on võimalik vara, mille realiseerumine ei ole kindel. Tingimuslikke varasid ei kajastata sihtasutuse bilansis, kuid informatsioon oluliste tingimuslike varade kohta avalikustatakse aruande lisades. Lisades ei avalikustata selliseid tingimuslikke varasid, mille realiseerumine on vähemtõenäoline kui mitterealiseerumine. Analoogselt bilansis kajastatud varadega hoitakse sihtasutuse tingimuslikke varasid ja sihtfondide tingimuslikke varasid lahus ning nende osas peetakse eraldi arvestust.

Annetused ja toetused

Sihtfinantseerimine toimub Euroopa Liidu fondidest ja riigieelarvest Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kaudu. Tegevuskulude katteks saadud sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist (tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega). Varade sihtfinantseerimise korral kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna selles perioodis, millal sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis põhivarana arvele. Toetuste maksmise mahud ja saajad kinnitatakse sihtasutuse nõukogu otsustega.

Tulud

Sihtasutuse tulu koosneb käendustasudest, sihtfinantseerimisest ja toetustest, käendus- ja sihtfondide valitsemistasudest ning intressi- ja nõustamisteenuste tulust. Käendustasu teenitakse krediidi- ja finantseerimisasutustele väljastatud käenduskohustuse eest. Intressitulu teenitakse väljastatud laenudelt (sealhulgas edasilaenavatelt finantsinstitutsioonidelt), tähtajalistelt deposiididelt, võlakirjadelt ja pangakontode saldodelt. Intressitulu kajastatakse lähtudes vara sisemisest intressimäärast. Tulud kajastatakse tekkepõhiselt.

Kulud

Sihtasutuse kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara või varude soetamisega kaasnevad mittetagastatavad maksud ja lõivud kajastatakse soetamise momendil kuluna, mitte varade ega varude soetusmaksumusena.

Seotud osapooled

Sihtasutuse seotud osapoolteks on loetud:

- Sihtasutuse tegev- ja kõrgem juhtkond ning nende pereliikmed, kelleks loetakse vähemalt abikaasa, elukaaslane ja laps;
- sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud, kelle üle eelmises punktis nimetatud isikutel üksi või koos pereliikmetega on valitsev või oluline mõju.

Raamatupidamise aastaaruandes avalikustatakse tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja olulised soodustused. Muude seotud osapooltega tehtud tehingute osas avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või sihtasutuse sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Nõudmiseni hoiused krediidasutustes	3 887 090	7 046 048
Nõudmiseni hoiused Riigikassas	73 983 805	76 699 857
Sihtfondide nõudmiseni hoiused Riigikassas	45 820 481	54 691 442
Tähtajalised hoiused krediidasutustes ja Riigikassas	30 000 000	22 000 000
Kokku raha	153 691 376	160 437 347

Krediidasutuste ja riigikassa nõudmiseni hoiuste keskmine intressitulu 2023. ja 2022. aastal oli vastavalt 3,07% ja 0,11%.
Lühiajaliste tähtajaliste hoiuste keskmine intressitulu 2023. ja 2022. aastal oli vastavalt 2,55% ja 0,80%.

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	535 537	535 537	0	0
Ostjatelt laekumata arved	535 537	535 537	0	0
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	73 663	73 663	0	0
Ettemaksed	266 899	266 899	0	0
Tulevaste perioodide kulud	5 000	5 000		
Muud makstud ettemaksed	261 899	261 899	0	0
Tekkepõhised intressid laenudelt ja deposiitidelt	4 283 490	4 283 490	0	0
Laenud krediidi- ja finantseerimisasutuste vahendusel	14 971 560	1 471 493	9 299 367	4 200 700
Laenud ettevõtjatele, hoiu-laenuühistutele, mittendusühingutele ja eluasemelaenud	37 314 242	7 417 124	13 462 741	16 434 377
Põllumaa kapitalirent	5 160 442	690 617	4 447 658	22 167
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud ja nõuded	-7 423 956	-1 475 694	-2 678 516	-3 269 746
Laenud Kalanduse sihtfondidest	11 295 403	3 152 804	1 812 588	6 330 011
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud Kalanduse sihtfondidest	-3 091 507	-862 910	-496 098	-1 732 499
Laenud MAK sihtfondist	43 205 297	5 626 877	15 561 854	22 016 566
Ebatõenäoliselt laekuvad laenud MAK sihtfondist	-7 465 487	-972 274	-2 688 948	-3 804 265
Covid -19 kriisimeetmete laenud	59 758 930	13 188 154	31 516 354	15 054 422
Ebatõenäoliselt laekuvad Covid -19 kriisimeetmete laenud	-19 906 236	-4 393 093	-10 498 380	-5 014 763
Kokku nõuded ja ettemaksed	138 978 277	29 002 687	59 738 620	50 236 970

	31.12.2022	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	417 219	417 219	0	0
Ostjatelt laekumata arved	417 219	417 219	0	0
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	16 036	16 036	0	0
Ettemaksed	29 377	29 377	0	0
Tulevaste perioodide kulud	29 377	29 377	0	0
Tekkepõhised intressid laenuidelt ja deposiitidelt	1 549 361	1 549 361	0	0
Käendustasude nõuded	516 854	516 854	0	0
Laenu krediid- ja finantseerimisasutuste vahendusel	18 773 281	1 424 566	11 050 097	6 298 618
Laenu ettevõtjatele, hoiu-laenuühistutele, mittetulundusühingutele ja eluasemelaenuid	34 794 082	4 684 554	15 223 237	14 886 291
Põllumaa kapitalirent	6 297 855	312 360	5 392 268	593 227
Ebatõenäoliselt laekuvad laenuid ja nõuded	-5 889 605	-792 956	-2 576 842	-2 519 807
Laenu Kalanduse sihtfondidest	7 956 301	2 407 894	2 135 158	3 413 249
Ebatõenäoliselt laekuvad laenuid Kalanduse sihtfondidest	-2 805 753	-849 133	-752 953	-1 203 667
Laenu MAK sihtfondist	42 571 429	3 510 726	16 134 047	22 926 656
Ebatõenäoliselt laekuvad laenuid MAK sihtfondist	-5 549 711	-457 667	-2 103 272	-2 988 772
Covid -19 kriisimeetmete laenuid	67 159 939	8 171 676	39 519 723	19 468 540
Ebatõenäoliselt laekuvad Covid -19 kriisimeetmete laenuid	-20 338 116	-2 474 637	-11 967 800	-5 895 679
Kokku nõuded ja ettemaksed	145 498 549	18 466 230	72 053 663	54 978 656

Ostjatelt laekumata arvetes oli seisuga 31. detsember 2023 kajastatud PRIA-st laekumata sihtotstarbelised toetused ja nõuded nõustamisteenuse klientidele.

Krediid- ja finantseerimisasutuste vahendusel antud laenuid laenuportfelli keskmine tootlus seisuga 31. detsember 2023 ja 2022 oli vastavalt 0,84% ja 0,73%. Sihtasutuse otselaenuid laenuportfelli keskmine tootlus (laenuid ettevõtjatele, laenuid hoiu-laenuühistutele, laenuid mittetulundusühingutele, põllumaa kapitalirent ja eluasemelaenuid eraisikutele) seisuga 31. detsember 2023 ja 2022 oli vastavalt 3,89% ja 4,39%. Sihtasutuse omavahenditest antud laenuid laenuportfelli keskmine tootlus seisuga 31. detsember 2023 ja 2022 oli vastavalt 3,01% ja 3,40%. Kõikide laenuid alusvaluuta oli euro.

Laenuid allahindlus oli moodustatud sihtasutuse otselaenuid (laenuid ettevõtjatele, laenuid hoiu- laenuühistutele, laenuid mittetulundusühingutele ja eluasemelaenuid eraisikutele) ja sihtfondidest antud laenuid. Ebatõenäoliselt laekuvate sihtasutuse otselaenuid ja nõuete saldo oli 2023. aastal suurenenud summas 1 534 351 eurot. Laenuid allahindluse suurenemine 2023. aastal oli tingitud hinnangute muutusest laenuid tagatisteks panditud varade väärtuste arvestamisel, laenuid võtjate bilanssidele tugineva krediidivõime muutustest ning finantsdisipliini rikkumistest. Informatsiooni ebatõenäoliselt laekuvate laenuid ja nõuete kulu kohta vaata Lisa 16. Sihtotstarbeliste

laenudele, mis oli laenatud läbi litsentseeritud krediitiasutuste või nende kontserni kuuluvate finantseerimisasutuste allahindlus puudub, sest kõik laenude tagastamisega seotud riskid kannavad krediitiasutused. Kui laenu saanud ettevõtja sattub makseraskustesse, peab krediitiasutus lepingu kohaselt laenu ikkagi sihtasutusele tagasi maksma.

Sihtasutuse otselaenude ja sihtfondidest antud laenude allahindluste jaotus tähtaja järgi on kajastatud samas proportsioonis laenuportfellide perioodiliste tagasimaksetega. Kõikide laenuportfellide tagasimakse prognoos teostatakse aruandekuupäeval.

Sihtasutus valitseb kuute kalandusega seotud sihtfondi. Kalandusega seotud sihtfondides oli seisuga 31. detsember 2023 kehtivaid laenulepinguid 35 ja laenuportfelli suurus oli 11 295 403 eurot. Keskmiseks laenulepingu suuruseks kujunes 322 726 eurot ja laenuportfelli keskmiseks tootluseks oli 2,17%. Kalandusega seotud sihtfondide laenudele oli seisuga 31. detsember 2023 moodustatud allahindlusi summas 3 091 507 eurot. Informatsiooni sihtfondide haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 8 ja Lisa 13.

MAK sihtfondis oli seisuga 31. detsember 2023 kehtivaid laenulepinguid 303 ja laenuportfelli suurus oli 43 205 297 eurot. Keskmiseks laenulepingu suuruseks kujunes 142 592 eurot ja laenuportfelli keskmiseks tootluseks oli 3,43%. MAK sihtfondi laenudele oli seisuga 31. detsember 2023 moodustatud allahindlusi summas 7 465 487 eurot. Informatsiooni sihtfondi haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 8 ja Lisa 13.

Covid-19 kriisimeetmete laenuportfellis oli seisuga 31. detsember 2023 kehtivaid laenulepinguid 288 ja laenuportfelli suurus oli 59 758 930 eurot. Keskmiseks laenulepingu suuruseks kujunes 207 496 eurot ja laenuportfelli keskmiseks tootluseks oli 3,98%. Covid-19 kriisimeetmete laenudele oli seisuga 31. detsember 2023 moodustatud allahindlusi summas 19 906 236 eurot. Informatsiooni sihtfondi haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 8 ja Lisa 13.

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad (eurodes)

	31.12.2023		31.12.2022	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Ettevõtte tulumaks	0	530	0	1 763
Käibemaks	73 631	0	16 004	0
Üksikisiku tulumaks	0	21 165	0	27 176
Erisoodustuse tulumaks	0	0	0	0
Sotsiaalmaks	0	36 625	0	48 802
Kohustuslik kogumispension	0	1 212	0	1 433
Töötuskindlustusmaksed	0	2 041	0	2 880
Muud maksude ettemaksed ja maksuvõlad	32	0	32	0
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	73 663	61 573	16 036	82 054

Informatsiooni maksude ettemaksete ja maksuvõlgade kohta vaata Lisa 8.

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

							Kokku
	Maa	Ehitised			Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	
			Transpordivahendid	Muud masinad ja seadmed			
31.12.2021							
Soetusmaksumus	493 350	1 127 552	19 575	43 426	63 001	58 982	1 742 885
Akumuleeritud kulum		-166 446	-19 249	-43 426	-62 675	-40 864	-269 985
Jääkmaksumus	493 350	961 106	326	0	326	18 118	1 472 900
Amortisatsioonikulu		-24 158	-326		-326		-24 484
31.12.2022							
Soetusmaksumus	493 350	1 127 552	19 575	43 426	63 001	58 982	1 742 885
Akumuleeritud kulum		-190 604	-19 575	-43 426	-63 001	-40 864	-294 469
Jääkmaksumus	493 350	936 948	0	0	0	18 118	1 448 416
Amortisatsioonikulu		-24 159		10 934	10 934	28 887	15 662
Ümberliigitamised				-10 934	-10 934	-28 887	-39 821
Muud ümberliigitamised				-10 934	-10 934	-28 887	-39 821
31.12.2023							
Soetusmaksumus	493 350	1 127 552	19 575	32 492	52 067	30 095	1 703 064
Akumuleeritud kulum		-214 763	-19 575	-32 492	-52 067	-11 977	-278 807
Jääkmaksumus	493 350	912 789	0	0	0	18 118	1 424 257

Lisa 6 Kapitalirent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rendileandja

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Põllumaa kapitalirendi lepingud	5 160 442	690 617	4 447 659	22 166	3,48%	euro	3
Kapitalirendinõuded kokku	5 160 442	690 617	4 447 659	22 166			

	31.12.2022	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Põllumaa kapitalirendi lepingud	6 297 865	312 360	5 392 278	593 227	3,55%	euro	3
Kapitalirendinõuded kokku	6 297 865	312 360	5 392 278	593 227			

Müügi ja tagasirenditehing (sale and lease back) sisaldab vara müümist ja sama vara tagasirentimist müüjale. Sihtasutus teeb tagasirentimise tehinguid kapitalirendi tingimustel ja kajastab neid kui finantseerimistehinguid mitte kui ostu-müügitehinguid. Müüdüd vara jääb müüja bilanssi ning saadud raha müügihinna summas kajastatakse bilansis kapitalirendikohustisena. Lähtudes lepingusisu üliluslikkuse printsiibist, on tegemist vara tagatisel antud laenuga.

Seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022 oli sihtasutus sõlminud vastavalt 29 ja 25 põllumaa kapitalirendi lepingut.

Kapitalirendi lepingute portfelli keskmiseks tootluseks oli vastavalt 3,48% ja 3,55%. Sihtasutuse kapitalirendi lepingutega oli renditud vastavalt 2 194,91 ja 2 501,26 hektarit põllumaad. Informatsiooni põllumaa kapitalirendi nõuete saldo osas vaata Lisa 3.

Lisa 7 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2023	2022
Kasutusrendikulu	13 967	16 919
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2023	31.12.2022
12 kuu jooksul	13 967	16 865
1-5 aasta jooksul	0	84 326

Sihtasutus on sõlminud viis kontoriruumide rendilepingut nõuandeteenuse pakkumiseks. Kõik lepingud on seisuga 31.12.2023 lõpetatud. Kontoriruume kasutati Kuressaare, Haapsalu, Paide, Tartu ja Võru linnas

Lisa 8 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Võlad tarnijatele	24 721	24 721	0	0
Võlad töövõtjatele	40 700	40 700	0	0
Maksuvõlad	61 573	61 573	0	0
Saadud ettemaksed	113 293	113 293	0	0
Kalanduse sihtfond	2 374 740	0	0	2 374 740
KFI käibelaenu sihtfond	468 706	0	0	468 706
Kalapüügiühistute sihtfond	1 189 733	0	0	1 189 733
EMKF kalatöötlemise investeerimisaenu sihtfond	6 774 260	0	0	6 774 260
EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfond	629 258	0	0	629 258
EMKF vesiviljeluslaenu sihtfond	910 868	0	0	910 868
MAK sihtfond	48 665 534	0	0	48 665 534
Covid -19 kriisimeetmete laenufond	47 147 612	0	0	47 147 612
Covid-19 käenduskahjude reservfond	17 735 583	0	0	17 735 583
Covid-19 käendustasude alandamise reservfond	801 710	0	0	801 710
Kokku võlad ja ettemaksed	126 938 291	240 287		126 698 004

	31.12.2022	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Võlad tarnijatele	10 095	10 095	0	0
Võlad töövõtjatele	137 782	137 782	0	0
Maksuvõlad	82 054	82 054	0	0
Saadud ettemaksed	27 483	27 483	0	0
Kalanduse sihtfond	2 338 158	0	0	2 338 158
KFI käibelaenu sihtfond	456 815	0	0	456 815
Kalapüügiühistute sihtfond	1 158 881	0	0	1 158 881
EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfond	3 756 909	0	0	3 756 909
EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfond	590 494	0	0	590 494
EMKF vesiviljeluslaenu sihtfond	1 112 282	0	0	1 112 282
MAK sihtfond	49 375 627	0	0	49 375 627
Covid -19 kriisimeetmete laenufond	50 870 922	0	0	50 870 922
Covid-19 käenduskahjude reservfond	32 178 506	0	0	32 178 506
Covid-19 käendustasude alandamise reservfond	1 622 072	0	0	1 622 072
Kokku võlad ja ettemaksed	143 718 080	257 414		143 460 666

Sihtasutus on sõlminud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga alltoodud rahastamis- ja halduslepingud erinevate sihtfondide haldamiseks. Lepingutest tulenevalt on sihtasutuse ülesandeks laenuaotluste menetlemine, taotlejate krediidivõimelisuse hindamine, laenude vormistamine, pantide seadmise korraldamine, laenude väljastamine, monitooring ja laenulepingute haldamine. Samuti iga-aastane laenuportfelli analüüs ning hinnangute andmine laenuportfelli väärtusele ja kvaliteedile. Sihtasutusele maksti 2023. aastal sihtfondide valitsemistasusid summas 825 677 eurot (Lisa 13).

Sihtasutus sõlmis 10. detsembril 2012. aastal Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga Rahastamislepingu nr 381 vesiviljelusega tegelevate ettevõtete laenu sihtfondi (Kalanduse sihtfond) haldamiseks. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on teinud eelnenud perioodidel sihtfondi sissemakseid kokku summas 4 900 000 eurot. Sihtfondi vahenditest väljastatud laenudelt teeniti 2023. aastal intresse summas 24 385 eurot ja intresse riigikassast summas 56 508 eurot. Laenude allahindlusi vähendati summas 4 690 eurot. Kalanduse sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2023 oli 2 374 740 eurot. Informatsiooni sihtfondist väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

Sihtasutus sõlmis 8. märtsil 2016. aastal Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga Rahastamislepingu nr 381 muutmise lepingu nr 50, mille kohaselt moodustati Kalanduse sihtfondi tagasilaekunud vahenditest vesiviljelusettevõtete käibekapitali laenu finantseerimise sihtfond (KFI käibelaenu sihtfond). Sihtfondi vahenditest väljastatud laenudelt teeniti 2023. aastal intresse summas 6 450 eurot ja intresse riigikassast summas 10 501 eurot. Laenude allahindlusi ei muudetud. KFI käibelaenu sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2023 oli 468 706 eurot. Informatsiooni sihtfondist väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

Sihtasutus sõlmis 14. detsembril 2015. aastal Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga Rahastamislepingu nr 137 kalanduse tootjate ühenduste investeringute kaasfinantseerimise laenu sihtfondi (Kalapüügiühistute sihtfond) haldamiseks. Laenudelt teeniti 2023. aastal intresse summas 32 056 eurot ja intresse riigikassast summas 7 779 eurot. Laenude allahindlusi vähendati summas 1 792 eurot. Kalapüügiühistute sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2023 oli 1 189 733 eurot. Informatsiooni sihtfondist väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

Sihtasutus sõlmis 23. jaanuaril 2017. aastal Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga Halduslepingu nr 16 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi vahendite baasil kolme sihtfondi loomiseks. Seisuga 31. detsember 2023 oli Regionaal- ja Põllumajandusministeerium teinud sihtfondidesse sissemakseid kokku summas 9 070 297 eurot.

EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfondist väljastatud laenudelt teeniti 2023. aastal intresse summas 119 671 eurot ja intresse riigikassast summas 53 054 eurot. Sihtfondi laenudele suurendati allahindlusi summas 309 315 eurot. EMKF kalatöötlemise investeerimislaenu sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2023 oli 6 774 260 eurot. Informatsiooni sihtfondidest väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfondist väljastatud laenudelt teeniti 2023. aastal intresse summas 6 223 eurot ja intresse riigikassast summas 15 461 eurot. Sihtfondi laenudele vähendati allahindlusi summas 17 080 eurot. EMKF kalatöötlemise kasvulaenu sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2023. aasta oli 629 258 eurot. Informatsiooni sihtfondidest väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

EMKF vesiviljeluslaenu sihtfondist väljastatud laenudelt teeniti 2023. aastal intresse summas 20 379 eurot ja intresse riigikassast summas 10 658 eurot. Laenude allahindlusi ei muudetud. EMKF vesiviljeluslaenu sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2023 oli 910 868 eurot. Informatsiooni sihtfondidest väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

Sihtasutus sõlmis 29. jaanuaril 2016. aastal Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga Rahastamislepingu nr 10 Maaelu arengukava 2014-2020 rahastamisvahendi sihtfondi haldamiseks (MAK sihtfond). Seisuga 31. detsember 2023 oli Regionaal- ja Põllumajandusministeerium teinud sihtfondi sissemaksed kokku summas 52 560 000 eurot. Sihtfondi vahenditest väljastatud laenudelt teeniti 2023. aastal intresse ja lepingutasusid summas 1 488 356 eurot ja intresse riigikassast summas 408 704 eurot. Sihtfondi laenudele suurendati allahindlusi summas 1 915 776 eurot. MAK sihtfondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2023 oli 48 665 534 eurot. Informatsiooni sihtfondist väljastatud laenude kohta vaata Lisa 3.

Sihtasutus sõlmis 11. mail 2020. aastal Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga Rahastamislepingu nr 121 COVID-19 kriisimeetmete rakendamiseks. Lepinguga eraldati sihtasutusele kriisimeetmeteks 120 000 000 eurot. Lepingu alusel moodustati sihtfond, millest pakkus sihtasutus finantstooted „COVID-19 laen bio- ja maamajandusettevõtjatele“, mille eelarve oli 100 000 000 eurot ja COVID-19 käenduskahjude reservfondi, mille eelarve oli 15 000 000 eurot ning COVID-19 käendustasude alandamise reservfondi, mille eelarve oli 5 000 000 eurot. Rahastamislepingut nr 121 muudeti 25. juulil 2021. aastal vähendades finantstootte „COVID-19 laen bio- ja maamajandusettevõtjatele“ eelarvet 78 289 198 euronil ning suurendati COVID-19 käenduskahjude reservfondi eelarvet 36 710 802 euronil.

COVID-19 kriisimeetmete laenufondi vahenditest väljastatud laenudelt teeniti 2023. aastal intresse summas 2 523 551 eurot ja intresse riigikassast summas 176 709 eurot. Sihtfondi laenudele vähendati allahindlusi summas 431 880 eurot. COVID-19 kriisimeetmete laenufondist tehti riigile 2023. aastal tagasimakseid summas 6 853 411 eurot. COVID-19 kriisimeetmete laenufondi korrigeeritud soetusmaksumus seisuga 31. detsember 2023 oli 47 147 612 eurot.

COVID-19 käenduskahjude reservfondist eraldati 2023. aastal COVID-19 käendustele tehtavavaid eraldisi summas 220 568 eurot ja teeniti intresse riigikassast summas 641 529 eurot. COVID-19 käenduskahjude reservfondist tehti riigile 2023. aastal tagasimakseid summas 14 863 883 eurot. COVID-19 käenduskahjude reservfondi jääkväärtus seisuga 31. detsember 2023 oli 17 735 583 eurot. Informatsiooni tehtud eraldiste kohta vaata Lisa 9.

COVID-19 käendustasude alandamise reservfondist tehti käendustasude kompenseerimisi summas 873 225 eurot ja teeniti intresse riigikassast summas 52 863 eurot. COVID-19 käendustasude alandamise reservfondi jääkväärtus seisuga 31. detsember 2023 oli 801 710 eurot. Informatsiooni käendustasude kompenseerimise kohta vaata Lisa 13.

Lisa 9 Eraldised (eurodes)

	31.12.2022	Moodustamine/korrigeerimine	Kasutamine	31.12.2023
Käenduskahjude eraldis	16 056 897	2 749 419	-2 968 567	15 837 749
Kokku eraldised	16 056 897	2 749 419	-2 968 567	15 837 749
	31.12.2021	Moodustamine/korrigeerimine	Kasutamine	31.12.2022
Käenduskahjude eraldis	20 634 044	-3 427 685	-1 149 462	16 056 897
Kokku eraldised	20 634 044	-3 427 685	-1 149 462	16 056 897

Eraldise vähenemine 2023. aastal on tingitud hinnangute muutusest laenuatagasteks panditud varade väärtuste arvestamisel, laenuvõtjate bilansside tuginevate reitingute muutustest ning käendusportfelli mahu vähenemisest. Käenduskahjude eraldise moodustamiseks on tehtud kulu summas 2 422 264 eurot ja võetud eraldises arvele väljamakstud käenduste tagasimakseid summas 106 587 eurot. Informatsiooni käenduskahjude eraldiseks tehtud kulu kohta vaata Lisa 16.

Lisaks on suurendatud eraldisi Rahastamislepingu nr 121 "COVID-19 kriisi meetmete rakendamiseks" alusel moodustatud COVID-19 käenduskahjude reservfondist summas 220 568 eurot, mis katab võimalikud väljamaksed krediidiasutustele COVID-19 riigiabi tingimustel antud käenduste puhul. Informatsiooni COVID-19 käenduskahjude reservfondi tehtud tagastuse kohta vaata Lisa 8.

Eraldise kasutamisel 2023. aastal on tehtud väljamakseid summas 2 968 567 eurot.

Väljamaksed kujutavad endast krediidiasutuste poolt ülesöeldud laenulepingutele tehtavaid kahju- ja ettemakseid. Ettemaksete puhul tehakse saadud kahju tasaarveldus ettemaksuga peale menetlusprotsesside lõppu ehk peale kõigi laenu tagatisteks vormistatud varade müüki.

Seisuga 31. detsember 2023 oli krediidiasutuste poolt üles öeldud 61 laenulepingut, mille puhul algatati panditud varade müügi protsess. Väljamakse ootel oleva eraldise suuruseks oli 4 407 781 eurot, mis moodustas 27,8% kogu käenduskahjude eraldisest. Eraldis on moodustatud tingimuslike kohustuste katteks, mida on kajastatud Lisas 10. Eraldise tõenäoline realiseerumise suurus 2024. aastal on sõltuvuses ülesöeldud lepingute arvust ning laenu tagatisteks panditud varade väärtusest.

Lisa 10 Tingimuslikud kohustised ja varad

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Tingimuslikud kohustised		
AS SEB Pank	10 556 805	13 164 124
Swedbank AS	17 563 958	22 982 957
Swedbank Liising AS	127 207	193 383
Luminor Bank AS	12 683 946	13 223 778
Luminor Liising AS	297 469	598 093
SIA UniCredit Leasing	15 687	15 687
Tallinna Äripank AS	5 556 639	7 726 350
LHV Pank AS	14 104 576	7 333 066
AS Citadele banka Eesti filiaal	1 737 109	1 112 526
OP Corporate Bank Eesti filiaal	791 549	2 209 136
Coop Pank AS	15 962 031	14 571 124
Coop Liising AS	541 835	41 250
Tartu HLÜ	224 253	237 823
SIA Citadele Liising Eesti filiaal	3 501 604	4 135 173
Holm Bank AS	651 174	864 966
Bigbank AS	958 776	630 868
Kokku tingimuslikud kohustised	85 274 618	89 040 304
Tingimuslikud varad		
Sihtasutuse tingimuslikud varad	1 376 771	1 523 860
Kokku tingimuslikud varad	1 376 771	1 523 860

Tingimuslikud kohustised

Seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022 oli sihtasutuse poolt käendatud laenude jääkväärtus krediidi- ja finantseerimisasutustes vastavalt 149 309 440 eurot ja 151 117 277 eurot. Sihtasutuse tinglik käenduskohustus moodustas sellest vastavalt 85 274 618 eurot ehk 57,1% ja 89 040 304 eurot ehk 58,9%. Informatsiooni käendatud laenude võimalike kahjude katteks moodustatud eraldise kohta vaata Lisa 8.

Tingimuslikud varad

Sihtasutus kajastab tingimuslike varade all nõudeid pankroti- või täitemenetluses olevate ettevõtjate vastu, mis tulenevad laenu- käenduse- või teistest võlaõiguslikest lepingutest. Tingimuslikud varad võetakse bilansivälisel kirjel arvele nominaalväärtuses ja korrigeeritakse vastavalt toimunud muutustele (pankroti- või täitemenetluse jaotistest saadud laekumised). Seisuga 31. detsember 2023 oli sihtasutusel üheksas pankrotimenetluses ning ühes täitemenetluses tingimuslike varasid kokku summas 1 376 771 eurot ning võrreldes 2022. aastaga sihtasutuse tingimuslikud varad vähenesid 147 089 euro võrra.

Lisa 11 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused (eurodes)

	31.12.2021		Laekunud	Kajastatud tulemiaruanandes	31.12.2022
	Nõuded	Kohustised			Nõuded
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Nõuande toetus	344 584	0	1 220 554	1 286 985	411 015
PRIA toetused	0	0	45 994	47 854	1 860
Teadussiirde programmi toetus	19 540	0	101 723	82 183	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	364 124	0	1 368 271	1 417 022	412 875
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	364 124	0	1 368 271	1 417 022	412 875
	31.12.2022		Laekunud	Kajastatud tulemiaruanandes	31.12.2023
	Nõuded	Kohustised			Nõuded
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Nõuande toetus	411 015		1 737 398	1 557 004	230 621
PRIA toetused	1 860		47 727	45 867	0
Teadussiirde programmi toetus	0		79 693	79 693	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	412 875		1 864 818	1 682 564	230 621
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	412 875		1 864 818	1 682 564	230 621

Sihtasutus sõlmis 1. juulil 2015. aastal Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga käsunduslepingu nr 180 nõustamisteenuste pakkumiseks. Nõuandeteenuste pakkumisel juhendatakse Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi määrusest "Nõuandetoetuse ja nõuandesüsteemi toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemine ja taotlemise menetlemise täpsem kord".

Informatsiooni nõustamisteenuse sihtotstarbeliste toetuste ja nõuete kohta vaata Lisa 3

Lisa 12 Netotulu finantsinvesteeringutelt (eurodes)

	2023	2022
Intressitulu laenudelt	1 568 635	1 637 105
Intressitulu kapitalirendilt	199 174	192 740
Intressitulu deposiididelt	663 620	164 543
Intressitulu nõudmiseni hoiustelt	2 486 390	99 025
Muu finantstulu	2 541	15 434
Kokku netotulu finantsinvesteeringutelt	4 920 360	2 108 847

Netotulu finantsinvesteeringutelt koosneb edasilaenavatelt krediidi- ja finantseerimisasutustelt saadavatest intressidest, sihtasutuse otselaenu intressidest, kapitalirendi intressidest ning riigikassa ja pangakontodelt, depositeidelt ja võlakirjadelt teenitavatest intressidest. Minimaalne intressimäär edasilaenavatele krediidi- ja finantseerimisasutustele on Euroopa Keskpanga põhirefinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav intressimäär pluss 0,5% aastas. Sihtasutuse otselaenudele määrab intressi sihtasutuse nõukogu vastavalt laenumeele.

Muu finantstuluna on kajastatud lepingu tingimuste rikkumisega kaasnevad leppetrahvid ja viivised.

Lisa 13 Tulu ettevõtlusest (eurodes)

	2023	2022
Käendustasud	2 908 320	3 319 646
Nõuandetoetuse saajate omaosalus ja turupõhine nõustamisteenus	175 251	120 386
Sihtfondide valitsemistasud	825 677	900 203
Projekti BestSoil tulud	0	7 047
Kokku tulu ettevõtlusest	3 909 248	4 347 282

Käendustasuks on käenduskohustuse eest võetav tasu määr, mida väljendatakse protsentides aasta kohta võlakohustusele antud käenduse summast. Käendustasude suurus on 1,0% kuni 7,5% ja tasu on sõltuvuses krediitkvaliteedi reitingust. Käendustasu võib sihtasutus võtta otsuse langetamise hetkel kehtivate määrade alusel, mis on sätestatud Euroopa Komisjoni teatises EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta garantiidena antava riigiabi suhtes (ELT C 155 20.06.2008, lk 10–22).

Üksikjuhtumil võib sihtasutus määrata käendustasu leitud määrast väiksemana, kasutades järgmisi alandamise aluseid:

- regionaalne– tegevus toimub väljaspool linnasid;
- mikroettevõtte– töötajaid alla 10, bilansimaht ja käive alla 2 miljonit eurot;
- investering loob uusi töökohti;
- teaduspõhiste ja innovatiivsete tehnoloogiate kasutamine;
- kohaliku tooraine kasutamine;
- alustav ettevõtte– asutamisest ei ole möödunud rohkem kui 12 kuud;
- naisettevõtjad– vähemalt 51% ettevõtte kapitalist kuulub naistele või ettevõtet juhib naine.

Iga loetletud põhimõte võib alandada krediitkvaliteedist tulenevat tasu kuni ühe protsendipunkti võrra, kuid lõpptasu ei tohi olla väiksem kui 1,0%.

Käendustasude alandamisel peab sihtasutus jälgima, et käenduskava peab ka peale käendustasude alandamisi jääma isefinantseerivaks ja käendustasud peavad katma tavalised käenduste andmisega seotud riskid, kava halduskulud ja iga-aastased piisava kapitali hüvitused. Lisaks sai sihtasutus 2023. aastal COVID-19 käendustasude alandamise reservfondist käendustasude alandamise eest ettevõtjatele kompensatsiooni summas 873 225 eurot. Käendusportfelli (vaata Lisa 10) keskmine tootlus seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022 oli vastavalt 3,34% ja 3,44%.

Alates 1. juulist 2015. aastast saab sihtasutus Kalanduse sihtfondi valitsemistasusid sihtfondi varade arvelt, arvestusega 1% sihtfondi tehtud rahalistelt sissemaksetelt.

Alates 8. märtsist 2016. aastast moodustati Kalanduse sihtfondi tagasilaekunud vahenditest vesiviljelusettevõtete käibekapitali laenu finantseerimise sihtfond. Kahest sihtfondist maksti sihtasutusele 2023. aastal valitsemistasusid kokku 49 000 eurot.

Alates 14. detsembrist 2015. aastast saab sihtasutus valitsemistasusid Kalapüügiühistute sihtfondist ja KFI käibelaenu sihtfondist.

Kalapüügiühistute sihtfondist maksti sihtasutusele 2023. aastal valitsemistasusid kokku 10 775 eurot ja KFI käibelaenu sihtfondist kokku 5 060 eurot.

MAK sihtfondi valitsemistasusid makstakse kuni 31. detsember 2023 baastasuna ja tulemuspõhise tasuna. Baastasu makstakse 0,5% aastas sihtfondi tehtud rahalistelt sissemaksetelt. Tulemuspõhist tasu makstakse 1% sihtfondist väljastatud laenu summalt, mida ei ole veel sihtfondi tagasi makstud, arvutades proportsionaalselt ajaga alates laenusajaajale väljamaksmisest kuni laenu tagasimaksmiseni, tagasi maksmata jätmise puhul tagasinõudmismenetluse lõpuni või rahastamiskõlbliku perioodi lõpuni või lepingu lõpetamise kuupäevani olenevalt sellest, milline hetk on varasem. Alates 1. jaanuarist 2024 makstakse ainult tulemuspõhist valitsemistasu komponenti. MAK sihtfondist maksti sihtasutusele 2023. aastal valitsemistasusid kokku 691 376 eurot.

Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi vahendite baasil loodud kolmest sihtfondist maksti sihtasutusele 2023. aastal valitsemistasusid kokku 69 466 eurot.

Informatsiooni sihtfondide valitsemistasude, haldamise ja väärtuse kohta vaata Lisa 3 ja Lisa 8.

Lisa 14 Muud tulud

(eurodes)

	2023	2022
Renditulud	12 324	14 036
Pankroti- ja täitevmenetlustest laekunud tulu	290 051	254 390
Muud	7 964	5 818
Kokku muud tulud	310 339	274 244

Rendituluna on 2023. ja 2022. aastal kajastatud maatulundusmaade (64,3 ha) ja põllumajandusmaa (118 ha) kasutamise eest saadavat renti. Maatulundusmaade rentijaks on MTÜ Looduslikud niidud ning rendi suuruseks on 73 eurot hektar, mida makstakse üks kord aastas. Põllumajandusmaa rentijaks on Eesti Taimikasvatuse Instituut, rendi suuruseks on 60% poolt iga aasta kehtestavast ühtse pindalatoetuse määrast ühe hektari kohta. Muu tuluna on kajastatud kapitalirendi lepingutest tulenevad maamaksu maksed.

Lisa 15 Jagatud annetused ja toetused

(eurodes)

	2023	2022
PRIA toetuse kulud	46 867	41 994
Teadussiirde programmi kulu	49 415	82 183
Kokku jagatud annetused ja toetused	96 282	124 177

Lisa 16 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2023	2022
Käenduskahjude eraldise kulu	2 422 264	1 707 695
Ebatõenäoliselt laekuvate laenude ja nõuete kulu	1 675 769	160 677
Sihtasutuse majanduskulu	285 321	237 301
Nõuandeteenuse arendus ja majanduskulu	668 094	503 468
Muud	14 849	18 726
Kokku mitmesugused tegevuskulud	5 066 297	2 627 867

Lisa 17 Tööjõukulud

(eurodes)

	2023	2022
Palgakulu	1 403 334	1 241 137
Sotsiaalmaksud	462 647	408 813
Töötuskindlustusmaksed	10 067	8 906
Kokku tööjõukulud	1 876 048	1 658 856
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	27	29

Palgakuluna on 2023. ja 2022. aastal kajastatud põhikohaga töötajate töötasud vastavalt 970 988 ja 815 227 eurot, käsunduslepinguga töötajate töötasud vastavalt 329 890 ja 299 684 eurot ning juhatuse ja nõukogu liikmete tasud vastavalt 102 456 ja 126 225 eurot. Sihtasutuses töötas taandatuna täistööajale 26 põhikohaga töötajat ja üks juhatuse liige. Käsunduslepingu alusel töötas sihtasutuses 2023 aastal 38 konsulenti ja mentorit. Seisuga 31. detsember 2023 oli sihtasutuse nõukogu koosseis 10 liikmeline.

Lisa 18 Muud kulud

(eurodes)

	2023	2022
Maaelu toetavate projektide ja statuutidega seotud kulud	21 495	5 613
Kingitused ja annetused	15 481	4 050
Preemiad statuutide alusel	6 250	5 000
Muud	7 964	5 819
Kokku muud kulud	51 190	20 482

2023. aastal maksis sihtasutus oma tulude arvelt preemiaid ja tunnustas parimaid maamajanduseriala õpilasi ja parimat õpetajat, andis välja parima piima- ja lihahäiveskasvataja aunimetused ning parima taimekasvataja aunimetuse.

Lisa 19 Seotud osapooled

(eurodes)

ANTUD LAENUD	31.12.2021	Antud laenu	Antud laenu tagasimaksud	31.12.2022	Perioodi arvestatud intress
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	4 567 520	0	0	0	0
Kokku antud laenu	4 567 520	0	0	0	0

OSTETUD	2023	2022
	Teenused	Teenused
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	344 168	33 265
Kokku ostetud	344 168	33 265

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	2023	2022
Arvestatud tasu	102 456	126 225

Sihtasutuse asutajaks on Eesti Vabariik ja asutaja õiguste teostajaks on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

Vastavalt avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendile avalikustatakse seotud osapooltega tehtud tehingute osas raamatupidamise aastaaruannetes informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või sihtasutuse sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Sihtasutuse juhatusele on 2023. ja 2022. aastal arvestatud tasud vastavalt 65 916 eurot ja 90 285 eurot ja nõukogule 36 540 eurot ja 35 940 eurot. Juhatusel on ette nähtud lahkumishüvitis kolme kuu tasu ulatuses nende tagasikutsumisel nõukogu algatusel enne volituste tähtaja möödumist. Kõik tegev- ja kõrgema juhtkonna valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad on saanud laene ja käendusi turutingimustel.

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 26.03.2024

Maaelu Edendamise Sihtasutus (registrikood: 90000245) 01.01.2023 - 31.12.2023 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MEELIS ANNUS	Juhatuse liige	26.03.2024

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Maaelu Edendamise Sihtasutus üldkoosolekule

Arvamus

Oleme auditeerinud Maaelu Edendamise Sihtasutus (sihtasutus) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2023 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt sihtasutuse finantsseisundit seisuga 31.12.2023 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme sihtasutusest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusel.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeauditori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahknab oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Lisaks on meie kohustus avaldada, kas tegevusaruandes esitatud informatsioon on vastavuses kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on eespool toodu osas oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma.

Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda ning avaldame, et tegevusaruandes esitatud informatsioon on olulises osas kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega ning kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas sihtasutuse likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad sihtasutuse raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks sihtasutuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust sihtasutuse suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/

Eero Kaup

Vandeaudiitori number 459

KPMG Baltics OÜ

Auditiorettevõtja tegevusloa number 17

Narva mnt 5, Tallinn, Harju maakond, 10117

27.03.2024

Audiitorite digitaalallkirjad

Maaelu Edendamise Sihtasutus (registrikood: 90000245) 01.01.2023 - 31.12.2023 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
EERO KAUP	Vandeaudiitor	27.03.2024

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Muud finantsteenuste abitegevusalad, v.a kindlustus ja pensionifondid	6619	Jah
Mujal liigitamata tervishoiualad	86909	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6484064
Faks	+372 6484065
E-posti aadress	mes@mes.ee
Veebilehe aadress	www.mes.ee